

Maailman- kauppalehti

Reilun kaupan
erikoislehti jo
vuodesta 1984.

NUMERO
1/2010

MATKAILIJAN VALINNAT

*Junalla vai lentäen?
Hotelliin vai kahvitilalle?*

**+ KAHVIN JÄLJILLÄ
+ REILUSTI ELÄKKEELLE**

PÄÄKIRJOITUS

Valintojen varassa

Reilun kaupan järjestelmä laajenee nopeaa vauhtia, mutta välillä vaikuttaa siltä, että julkisessa keskustelussa keskitytään pelkästään tuotteisiin. Reiluista palveluista ei ole liiemmin puhuttu, vaikka eettinen matkailu onkin ollut kasvava trendi.

Tässä Maailmankauppalehden numerossa pohditaan sekä reilua matkailua käsitteenä että tutustutaan reilun kaupan piirissä

käytännössä toteutettaviin matkailuhankkeisiin. Tansaniassa turisti voi kokea eksotiikkaa kylien ja pientilojen arkeen tutustumalla. Esimerkkimatkailijamme Anna ja Maija kaipaavat kaukomaille, mutta toteuttavat matkansa varsin eri tavoin. Kukin valitsee itsensä näköisen matkan.

* * *

Eläkkeet ovat puhuttaneet suomalaisia pitkin talvea. Pääministerikin jo ilmoitti lehdistötilaisuudessa, että

meillä ei ole varaa pitää hyvinvointilupausta ja maksaa tuleville sukupolville heidän odottamiaan eläkkeitä. Vaikka eläkevakuutusyhtiöt lienevät edelleen Suomen valtiota vakavaraisempia?

Eläkejärjestelmämme on universaali, mutta kuitenkin suuressa määrin ansiosidonnainen. Pelkän kansaneläkkeen ostovoima ei ole kummoinen, mutta sosiaaliturvajärjestelmällä pyritään varmistamaan ainakin kansalaisten minimitoimentulo. Toimeentuloturvan

piirissä elävät ihmiset ovat kuitenkin vähemmistössä maapallolla. Moni köyhä vanhus elää oman onnensa tai oikeammin oman toimintakykynsä varassa. Jos kunnollista perusturvaa ei ole, on pystyttävä selviämään yksin tai yhteisönsä avulla. Onneksi yhteisöjä vielä on.

Tässä Maailmankauppalehden numerossa alkaa kaksi uutta juttusarjaa. Toisessa perehdytään eläkepolitiikkaan kehittyvissä maissa sekä siihen, kuinka reilun

kaupan järjestelmä vastaa eläkkeitä koskevaan haasteeseen. Toisessa sarjassa tutustutaan reilun kaupan käsitöiden alkuperään ja valmistustapoihin kuvien kautta. Käsitöillä on meille monta tarinaa kerrottavana – tekijästään, kulttuuristaan ja sen historiasta, ammattitaidosta, joka periytyy sukupolvelta toiselle. Kysymys on vain siitä, osaammeko kuulla ja lukea näitä tarinoita.

Anastasia Lapintie
Päätoimittaja

SISÄLLYS

Teemasivuillamme kysytään, millaisia taloudellisia vaikutuksia turismilla on kohdemaassa ja etsitään eettisiä vaihtoehtoja massaturismille **4-12**

Uusi juttusarja kertoo, millainen on reilu eläke ja miten eläkeasiat on hoidettu reilun kaupan tuottajayhteisöissä **15-16**

- 3** Ajattelin toisin: Saako vedellä lutrata?
- 3** Poliittinen pilapiirros: Ares
- 3** Tapahtumakalenteri
- 4** Matkailu jättää jäljen
- 5** Kahvikupin tuolla puolen...
- 6** Reportaasi: Koin ja näin arjen eksotiikkaa
- 8** Kaukomatkailijan valinnan paikka: Annan ja Maijan matka Indonesiaan
- 10** Lentäminen tuottaa eniten päästöjä
- 11** Junalla matkustaminen on kalliimpaa
- 12** Kontit matkalla
- 13** Ruokaa reilusti: Slow food
- 14** Köyhyydestä ei voi jäädä eläkkeelle
- 15** Reilusti eläkkeelle: Palam Rural Centre, Intia
- 16** Arkien kohtaaminen: Kahvikuppi keventää myös omatuntoa
- 18** Mestari-kirje: Jute Works, Bangladesh
- 19** Kehityspolitiikka: Taloudellinen tasa-arvo parantaa naisten asemaa
- 19** Maailmankauppalehti 20 vuotta sitten
- 20** Reilun kaupan toimijat

Maailmankauppalehti

NUMERO 1/2010

Reilun kaupan
erikoislehti jo
vuodesta 1984.

Maailmankauppalehti on reilun kaupan erikoislehti, joka on ilmestynyt vuodesta 1984. Lehden tarkoituksena on lisätä suomalaisten kansalaisten ja kuluttajien tietoisuutta kehitysmaiden arjesta, hankkimiensa tuotteiden tuotantoketjusta ja -olosuhteista sekä mahdollisuuksista vaikuttaa niihin erityisesti reilun kaupan järjestelmän avulla.

Lehti ilmestyy neljä kertaa vuodessa. Kaikki kirjoitukset edustavat kirjoittajien omia näkemyksiä, eivätkä välttämättä vastaa Maailmankauppojen liiton virallista kantaa. Julkaisun tuottamiseen on saatu ulkoasiainministeriön kansalaisjärjestöjen kehitysmatkatiedotukseen suunnattua viestintätukea.

Maailmankauppalehden vuosikerran tilausmaksu on 10 euroa. Tilaus tehdään maksamalla se tilille 800016-70928507 ja kirjoittamalla viestikenttään tilaajan nimi ja osoite. Osoitteenmuutokset voi tehdä joko suoraan liiton toimistoon tai internetissä: www.maailmankaupat.fi/lehti

JULKAISIJA
Maailmankauppojen liitto ry
Världsbutikernas förbund rf
c/o Saloranta,
Huugontie 8, 40900 Säynätsalo
puh. 045 670 5645
liitto@maailmankaupat.fi
www.maailmankaupat.fi

TOIMITUSKUNTA

Päätoimittaja
Anastasia Lapintie
anastasia.lapintie@kolumbus.fi
045 138 5706

Toimitussihteeri
Mia Hemming
mia.hemming@gmail.com
050 361 2808

Taittaja
Heikki Sallinen
Logopolis Graphic Design
heikki.sallinen@logopolis.fi
050 570 0907

Avustajat

M. Ghayasuddin
Kati Hjerp
Inka-Maria Laitila
Anne Lehtelä
Antti Markkanen
Tuija Saloranta
Sundarkumar

Paino I-print, Seinäjoki
Painos 15 000 kpl
ISSN 1455-6987

Kansi: Matkatoimisto Travellerin kuva-arkisto.

Tämä lehti on jaettu tilaajien lisäksi Raaseporiin.

AJATTELIN TOISIN

Saako vedellä lutrata?

Useimmat meistä tietävät, että veden säästämiseksi tulisi ottaa lyhyitä suihkuja, sulkea hana saippuoinnin tai hampaiden pesun ajaksi ja välttää tiskaamista juoksevilla vedellä. Vaikka vesi ei Suomessa uhkaa loppua, sen säästeliäs käyttö vähentää energian ja luonnonvarojen kulutusta. Keskimäärin suomalaiset käyttävät päivässä vettä 155 litraa henkeä kohden, kun tavoitteena on 130 litraa.

Mutta mitä teemme lomatukilla? Pihistelyämme vedenkäytöstä kotona vaihdamme reissussa vapaalle ja nautimme yltäkylläisyydestä, ja monen mielestä lotraaminen kuuluu tähän ajatusmaailmaan erottamattomasti.

Lomalla vettä kuluu valtavasti toimintoihin, joita matkailija ei välttämättä miellä osaksi omaa vedenkulutustaan. Vaikka matkakohteessa vallitsi vesipula, matkailijat eivät sitä huomaa, kun hotellin hanoista tulee vettä ja viheralueet kukoistavat. Tämä sokeus paljastui itseleni haastatellessani suomalaisturisteja matkailualan vedenkulutusta käsittelevää väitöskirjaani varten.

Hotellin uima-altaalla tuntuu olevan lähes pyhä asema suomalaisten etelänmatkailussa. Uima-allas tarvitaan, vaikka lähitöillä olisi uimaranta tai emme edes erityisesti pitäisi uimisesta. Paradoksaalista kyllä, moni toivoisi uima-altaan muistuttavan luonnonympäristöä: sen tulee olla pyöreäreunainen, iso ja siitä saisi kohota pikku saarekkeita. Veden tulee lisäksi olla niin puhdasta, että sitä voi vaaratta niellä, eikä silmiin menevä vesi saa aiheuttaa ärsytystä.

Monille lapsiperheille suolattomat,

kirkasvetiset polskutteluun ovat ehdoton edellytys loman onnistumiselle. Mutta entä aikuiset: moniko todellisuudessa käyttää hotellien isoja uima-altaita, joista haihtuu kuutioittain kalliisti puhdistettua ja kuljetettua vettä? Haastattelemani matkailijat tuntuvat pitävän uima-altaita kuin osana lomamatkailun viitekehystä. Vaikka

altaassa ei edes käytäisi, sen yli flirttaillaan, sen ympärillä otetaan aurinkoa, pelataan korttia ja maistellaan monivärisiä drinkkejä.

Paljonko vettä sitten kuluu tyypillisen majoitusvuorokauden aikana? Yleensä ottaen vedenkulutus on sitä suurempaa, mitä korkeatasoisemmassa hotellissa ja lämpimämmässä maassa lomailemme. Kuumissa kohteissa ei ole lainkaan harvinaista, että hotelleissa kuluu jopa tuhat litraa vettä yöpymistä kohden, ja golfkentät, kylpylät ja vesipuistot kohottavat kulutuksen jopa kymmenkertaiseksi. Makeaa vettä voidaan toki puhdistaa merivedestä, mutta sen vaatima energia on peräisin useimmiten fossiilisista polttoaineista, mikä lisää kasvihuonekaasupäästöjä.

Itse vedenhankintaakin suurempi ongelma ovat matkailijoiden tuottamat jätevedet. Väkimmäärän moninkertaistuminen huippusesonkeina johtaa käsittelykapasiteetin ylittävien jätevesien juoksuttamiseen ohi puhdistusjärjestelmien. Pintavedet, kaivot ja uimarannat saastuvat. Suolistopörräisistä infektioista tulee paikallisväestön terveyttä uhkaava tekijä.

Tilannetta mutkistaa entisestään ilmastonmuutoksen vaikutus veden saantavuuteen suosituimmissa matkakohteissa.

Kaikissa ennusteissa nykyisten kuumien ja kuivien alueiden lämpötilat nousevat ja käytettävissä olevat vesivarat vähenevät seuraavien vuosikymmenten aikana. Samaan aikaan matkailu jatkaa kasvuaan. Valtaosa lomailijoista haluaa jatkossakin päästä lämpöön ja aurinkoon, missä nautinnolliseen lomaan tarvittava vesimäärä ylittää vesivarantojen uusiutumisen.

Seuraavan kerran, kun itse valitset lomakohdetta ja hotellia, mieti, tarvitsetko

”Itse vedenhankintaakin suurempi ongelma ovat matkailijoiden tuottamat jätevedet.”

laajaa uima-allasta, kylpylää tai vesipuistoa. Pitääkö hotellin viheralueiden todella olla niin isoja, täytyykö pyyhkeitä ja lakanoita vaihdattaa päivittäin tai buffetpöytien notkua herkuista? Kärsiikö lomasi laatu, jos uitkin merivedessä? Jos haluat vähentää lotraamista, kraanan sulkeminen hampaiden pesun ajaksi ei ehkä sittenkään vielä riitä.

Mari Mero

Kirjoittaja on Reilun matkailun yhdistyksen puheenjohtaja ja matkailuyrittäjä, joka valmistelee väitöskirjaa matkailualan vedenkulutuksesta.

PILAPIIRROS

Aristides Esteban Hernández Guerrero eli **Ares** syntyi Kuuban Havannassa 1963. Hän on opiskellut lääketiedettä ja psykologiaa. Nykyisin hän toimii vapaana taiteilijana ja kuvittajana. Sarjakuvia Ares on julkaissut yli 20 vuotta, ja palkittu niistä yli sata kertaa myös kansainvälisellä tasolla. Häntä pidetäänkin yhtenä merkittävimmistä Kuuban nykytaiteilijoista.

TAPAHTUMAKALENTERI

14.4.

Tropical forests and multiple uses-luento, Helsinki

Helsingin yliopiston ympäristötutkimuksen yksikkö järjestää luennon Viikissä, Infokeskus, luentosali 3 (pohjakerros) klo 14–16. Luennoitsijana Marja Mutanen (Nutritional importance of wild foods – experiences in rural Mozambique) sekä Pia Fyhrqvist (Ethnobotanical studies on some medicinal plants in Tanzania). Seminaari on avoin kaikille aiheesta kiinnostuneille. Ei ennakkoi ilmoittautumista.

Lisätietoja: www.helsinki.fi/henvi/tutkimus/seminaarisarja_kevät10.htm

23.–25.4.

Kirkon ulkomaantöiden perusjakso, Helsinki

Perusjakso on avoin kaikille kansainvälisistä työtehtävistä kiinnostuneille. Tiedustelut ja ilmoittautumiset 31.3.2010 mennessä: koulutusassistentti Päivi Ramstadius, etunimi.sukunimi@mission.fi, p. 09 1297 241. Paikkana kulttuurikeskus Sofia, Kallvikintie 28, Helsinki. Järjestäjinä Suomen Lähetysseura, Merimieskirkko, Kirkon ulkosuomalaistyö, Kirkon lähetystöjen keskus ja Seurakuntaopisto.

Lisätietoja: www.mission.fi/ajankohtaista/tapahtumat/

22.4.

UNIFEMin lukupiiri, Jyväskylä

Jyväskylän UNIFEM järjestää lukupiirin kirjasta Alaa Al-Aswani: Yacoubian-talon tarinat, klo 18 alkaen, paikkana NNKY, Puistotori 4, Jyväskylä.

Lisätietoja: www.unifem.fi/tapahtumat.php

7.–8.5.

Reilun kaupan markkinat, Lohja

Mitä yhteistä on Eurovision laulukilpailulla ja Reilun kaupan markkinoilla? No ainakin se, että Kuunkuisakaajat esiintyy toukokuussa kummassakin tapahtumassa. Lohjan Reilun kaupan markkinoilla kuullaan myös petroskoilaista folk-yhtyettä ja tavataan bangladeshiläinen kankaanpainaja. Vaikka kulttuurit ovat erilaisia, pyrkimys on aina asua reilussa kodissa. Tapahtumapaikkana on aikuiskoulutuskeskus Innofocus.

Lisätietoja: Jarmo Pasanen, markkinakoordinaattori, puh. 040 761 6458, lohja@maailmankaupat.fi

29.–30.5.

Maailma kylässä -festivaali, Helsinki

Maailmat kohtaavat jälleen festivaaleilla Helsingin Kaisaniemessä. Mukana jo perinteeksi muodostunut Maailmankauppakylä.

Kierrätä vanha kännykkäsi hyötykäyttöön Afrikkaan!

Tänä vuonna 10 vuotta täyttävä Helsingin seudun ainoa maailmankauppa, Oy A-Star Ab:n Reilun kaupan TÄHTI avaa myymälänsään vanhojen kännyköitten keräyspisteeseen. Kännykät tarkastetaan, toimivat kunnostetaan ja lähetetään Tansaniaan ja kunnostuskelvottomat toimitetaan kierrätykseen tai ongelmajätekeräykseen Suomessa. Kysy lisää: Reilun kaupan TÄHTI, Hämeentie 48, Helsinki.

Maailmankauppojen tapahtumia myös www.maailmankaupat.fi/

Matkailu jättää jäljen

Kotimaan kansallispuistoissa liikkunee muistan ohjeen: luonnossa liikkuva ei jätä jälkiä. Se on hyvä motto myös ulkomaanmatkaajalle.

Matkailun hyödytettävä paikallisia

Usein matkailua perustellaan sillä, että se luo työpaikkoja paikallisille. Reilun matkailun yhdistyksen perustaja ja puheenjohtaja sekä matkatoimisto Avara Maailman perustaja Mari Mero kuitenkin toteaa, ettei kokoavaa akateemista tutkimusta ole siitä, millaisia taloudellisia vaikutuksia turismilla on kohdemaassa, muutamia case-tapauksia lukuun ottamatta. Esimerkiksi All inclusive -paketissa turistin

dollarit menevät hotellin omistavalle monikansalliselle suuryritykselle, eikä paikallisille jää rahoista mitään.

Thaimaan aurinkorannoilla hotellit on rakennettu orjatyövoimalla ja turismin rahavirrat päätyvät suuryritysten voiton kasvattajiksi. Svenska Burmakommiténin (2009, Perjus) raportissa käy ilmi, että Thaimaassa työskentelee jopa kaksi miljoonaa burmalaista, jotka ovat paenneet Burman sotilasjuntan eli asevoimien hallitsemasta diktatuurista naapurivaltioon paremman elämän toivossa. Siellä he joutuvat työskentelemään nälkápalkalla ja vailla kokoontumisoikeutta.

Reilussa matkailussa paikallinen väestö hyötyy matkailusta. Tämä ei toteudu, jos suositaan ylikansallisia hotelleja, ravintoloita ja muita palveluja. Kestävän matkailun periaatteiden mukaan toimittaessa myös luonto on matkailun keskiössä. Lisäksi paikallista kulttuuria ja arvoja on kunnioitettava. Kaikkia alueita ei pidä uhrata turismin alttarille.

Maassa maan tavalla

Miten onnistuisi toimimaan lomallakin reilulla ja kestäväällä tavalla? Kutsun matkakumppanikseni Mari Meron, joka on vuosien ajan puhunut ja toiminut reilumman matkailun puolesta.

Aloitamme matkamme hankimalla tietoa kohteen kulttuurista ja opiskelemme maan kieltä. Tiedustelemme matkanjärjestäjältä, miten ympäristö ja paikalliset ihmiset on otettu huomioon.

Vaadimme konkreettista näyttöä vastuun kantamisesta niin ympäristöstä kuin ihmisistäkin.

Juna tai polkupyörä valitaan kulkuneuvoksi lähikohteisiin, mutta kauemmaksi matkattaessa täytyy valita kasvihuonekaasuja päästävä lentokone. Silloin kohteessa viivytään mahdollisimman kauan ja lennetään ilman välilaskuja.

Kohteessa käytämme paikallisia palveluja ja nautimme paikallisia antimia. Kieltäydymme

palveluista, jotka alistavat muita.

Kohteessa säästämme energiaa ja toimimme niin, että jätettä syntyy mahdollisimman vähän ja kierrätämme, mikäli mahdollista. Meillä on varaa maksaa palveluita hieman reilumpi summa.

– Tinkiminen ei tuota hyvinvointia, Mero toteaa.

Yleisesti hyväksyttyjä reilun matkailun kriteerejä ei ole, mutta muun muassa Fair Trade in Tourism Network ja UN-WTO ovat luoneet omat suosituksensa. Myös Reilun kaupan merkkijärjestö FLO on selvittänyt mahdollisuutta ottaa matkailu osaksi Reilun kaupan järjestelmää.

Matkailu kulttuurien säilyttäjänä?

Tiedustelen Mari Merolta, voiko matkailu toimia kulttuureiden säilyttäjänä matkamessujen tämän vuoden teeman mukaisesti.

– Kyllä, jos kyseessä ovat historialliset rakennukset ja arkkitehtoniset monumentit, mutta perinteisten tapojen, arvojen ja

Matkalla irtaudutaan arjesta.

Nauti paikallisen katukeittiön herkuista. Reilu matkaaja kantaa mukana omaa retkilautasta sen sijaan, että valitsee kertakäyttöisen styroksiastian.

elämänmuotojen suhteen tilanne on monimutkaisempi.

Suomen Matkailualojen liitto (SMAL) määrittelee kestävän matkailun taloudellisesti kannattavaksi toiminnaksi, joka ei tuhoa paikallista kulttuuria ja luontoa. Jos matkailun kasvu tuo alueelle

taloudellista hyötyä, mutta vähemmistöjen asema heikkenee tai uhanalaiset lajit katoavat, mikä on tärkeysjärjestys?

Reilun matkailun yhdistys antoi kommenttinsa ammattilaisten Kestävän matkailun infopaketin valmistelutyöhön ja painotti, että

erityisesti paikallisyhteisöjen ja matkailualan työntekijöiden oikeudet tulisi nostaa esille.

Matkamessuilla 2010 esiteltiin myös matkailualan periaatejulistus Helsinki Declaration. Julistukseen sitoutuvalta ei edellytetä muuta kuin, että tämä valitsemillaan keinoilla tavoittelee kestävyttä ja valvoo itse itseään. Sitoumuksen oli vuoden 2010 alussa allekirjoittanut 76 matkailualan yritystä ja Matkamessujen aikana lupauslistaan saatiin 20 yritystä lisää. Matkanjärjestäjiltä tarvitaan kuitenkin reilumpia lupauksia kuin paperin tulostaminen kaksipuolisesti. Valitettavan usein toimenpiteet jäävät sanahelelinäksi ja utopistisiksi lauselmiksi.

Henry Thoreau on sanonut, että meidän tarvitsee matkustaa vain sen verran, että aivomme tuulettuvat. Reilun matkaajan tulee huolehtia myös sydämeään. Turistin huono omatunto ei auta, vain todellisilla teoilla on merkitystä.

Teksti ja kuvat
Emilia Raunio

Lähteet:

Svenska Burma komiten 2009, Burmesiska migrantarbeters situation i Thailand, Frida Perjus Litvinoff M & Madeley J. 2007, 50 syytä ostaa Reilun kaupan tuotteita
Jennie Dielemans 2009, Välkommen till paradiset
Tartu hetkeen – ajatuksia nuorille sankareille 2001, toim. Virve Sammalkorpi
Matkamessut 2010
Reilun matkailun yhdistys www.reilumatka.fi
www.tourismconcern.org.uk
www.schystresande.se
www.smal.fi

”Kestävä matkailu määritellään taloudellisesti kannattavaksi toiminnaksi, joka ei tuhoa paikallista kulttuuria ja luontoa.”

Moni ei tiedä, että lomakohteiden hotellit on mahdollisesti rakennettu nykypäivän orjatyövoimalla.

Kahvikupin tuolla puolen jossakin on maa...

Tansanialainen reilun kaupan kahvintuottajaosuuskunta KNCU on toiminut vuodesta 2006 myös matkailualalla. Se toivottaa matkailijat tervetulleiksi kyliin tutustumaan kahvin pienviljelyyn. Vierailijat voivat tutustua kahvintuotannon prosessiin sekä luomuja reilun kaupan kahvin periaatteisiin, poimia itse kahvimarjoja, kokeilla kahvimarjojen käsittelyä ja he voivat toki nauttia höyryävän kupillisen paikallista tuotantoa. Kahvitilalliset valmistavat turisteille lounaan ja yöpyä voi viljelmien ympäröimällä Uru-leirintäalueella tai Kilimanjaron rinteillä perinteisellä chagga-tyylillä rakennetuissa majoissa.

Reilu turismi -hanke on saanut nimekseen Kawaha Shamba, mikä tarkoittaa yksinkertaisesti kahviviljelmää kishwahilin kielellä. Vajaan päivän mittaisia vierailuja järjestetään heinäkuusta tammiukuuhun. Tulot jaetaan kolmeen osaan majoituksen järjestäjän, vierailun kohteena olevan kylän ja KNCU:n kesken.

Kahvikiertueista saaduilla lisätuloilla KNCU on pystynyt perustamaan taimitarhan, jolla kyetään varmistamaan kunnollisten kahvipensaiden taimien saanti. Kahvipensas alkaa tuottaa marjoja vasta noin neljän vuoden ikäisenä, joten taimien kasvatus omalla tilalla sitoo aikaa ja maata. Turismi on tuonut KNCUlle rahaa myös koulujen rakentamiseen.

Lisätietoa Maailmankauppalehden www.sivuilla tietopankki-osiosta!

REPORTAASI

Kulttuurimatkailua Gezaulolessa

Kokeilin ja näin arjen eksotiikkaa

Kaipuu alkuperäisyyteen, ainutlaatuisuuteen ja pois turistin leimasta lienevät monen 2000-luvun matkailijan tavoitteita. Kukapa ei haluaisi tavoittaa välillä aitoa kulttuuria ilman monikansallisten yhtiöiden kahviloita, ostoskatuja tai hotelliketjuja. Mutta mitä turisti kuvittelee kohtaavansa afrikkalaisessa kylässä? Savimajoja, heimorituaaleja, menneisyyttä, askeettisuutta? Paremminkin ja parhaimmillaan turisti kohtaa arjen, jonka löytäminen perinteisten safarikierrosten ja luonnonnähtävyyksien rinnalla voi olla todellinen haaste.

Gezaulolen kalastajakylä puolen tunnin ajomatkan päässä Kigambonin lauttasatamasta on aivan Dar es Salaamin suurkaupungin vieressä ja silti kuin unohdettuna irrallisena saarekkeena jossain kaukana.

Gezaulole oli aiemmin Zaramo-heimon asuttama alue. Zaramot antoivat kylälle nimen Gezaulole, joka tarkoittaa ”kokeile ja näe” kizaramon kielellä. Arabit saapuivat Gezauloleen 1700-luvulla ja hyödynsivät kylän keskeistä sijaintia kaupankäynnissään. Tansanian ensimmäisen presidentin, Julius Nyereren aikana kylä oli eräs ensimmäisistä uudisasutuksista. Sinne sijoitettiin ihmisiä eri puolilta Tansaniaa.

Gezaulolea on houkuttelevaa kutsua tavalliseksi tansanialaiseksi kyläksi, jossa turistille avautuu etsitty aito tansanialaisuus. Turistit eivät juurikaan näy arkisessa kylämaisemassa, mutta uuden kulttuurimatkailuprojek-

tin tavoitteena on saada myös matkailusta tuloja. Ideana onkin tarjota mahdollisimman monelle kyläläiselle tilaisuus hankkia lisäansioita majoitus-, ruokailu- ja opaspalveluilla.

Matka tansanialaiseen arkeen

Jo Kigambonin lautalla vatsassa kipristelee odotuksen tuntu. Mihin olemme päätyvässä?

Saamissamme ohjeissa kehoitettiin soittamaan taksinkuljettaja Saidille päästyämme lautalle. Hän odottaisi vastarannalla. Miten tunnistaissimme oikean henkilön? Pelko osoittautuu turhaksi: olem-

Kali Mata Ki Jain vierastalo.

me ainoat valkoihoiset lautalla, joten kuljettajan ei ole erityisen vaikeaa valita meitä kyytiinsä. Auto pysähtyy hiekkatielle, jossa on vanha mangopuu ja sen kyljessä kyltti Kali Mata Guesthouse.

Erinomaista englantia puhuva paikan johtaja Juliana on meitä vastassa. Vastaanotto on sydämellinen. ”Olkaa niin kauan kuin haluatte ja viihdytte. Ensimmäiseksi saatte valita huoneen. Sitten esittelen teille paikkoja.” Kiinnitettyään kattoihin moskiittoverkot Juliana rientää hakemaan kaivostavettä suihkuun varten. Naapurin rouvan valmistama illallinen syödään vierasmajan kuistilla. Aamuksi luvataan chapati-leipiä ja teetä.

Seuraavaksi päiväksi on ohjelmaa vaihtoehtoja kävelyretkistä pyöräilyyn ja purjehtimisesta työpajoihin. Paikallisten kalastajien mukaan pääseminen läheiselle Sindan autiosaarelle oli yksi toiveistamme, mutta katamaraani on rikki. Polkupyörällä olisi mahdollista ajaa Msiban luo tutustumaan korallin kaivamiseen maasta. Daladalalla (minibussi) voisi lähteä tutustumaan Kimbigiin, vanhaan kalastajakylään. Työpaikkoja tarjotaan esimerkiksi hiusten letityksessä, hennatatuoinnissa ja maton punonnassa.

Päädymme koko päivän kävelyretkeen Julianan opastamana. Jalkaisin on mahdollista tutus-

tua kylän elämäntapaan, nähdä käsityöläisiä, mattojen punontaa, kokea hennatatuointia, syödä kylälaisten kotona, keskustella paikallisten ihmisten olohuoneissa ja nähdä upea valkoinen hiekkaranta Intian valtameren äärellä. Kävellessä kylä tuntuu suurelta, polkujen yhdistäältä sokkelolta. Yhden polun varrella joku rakentaa uutta kotia, toisen polun varrella uurastetaan peltotöissä.

Autiolla hiekkarannalla voi nähdä kalastajien veneitä, juosta kilpaa taskurapujen kanssa, katsoa turkoosia merta ja tähyillä lähisaarten hiljaisuuteen. Vain 15 kilometrin päässä on Dar es Salaamin miljoonakaupungin loputon syke.

Päivän kiinnostavimpia koh-

teita on Maimuna Salum -hennafarmi, jossa myös Maailmankauppoissa myytävä henna tuotetaan alusta loppuun. Pääsemme tutustumaan hennatuotannon kaikkiin osa-alueisiin takapihan hennapensaiden kasvuolosuhteista hennan kuivatukseen, murskaukseen ja viimein hennavärin sekoittamiseen tatuointia varten.

Saamme tietää myös hennan salaisuuden: se on kärsivällisyys. Kehon koristelemisen erilaisilla symboleilla voi parhaimmillaan kestää useamman päivän ajan uusien värikerrosten levittämisen ja kuivumisen odottelun välillä. Kohta hennavärit siirretään syrjään ja tilalle lattialle katetaan ugali-lounas käsienspesutradition jälkeen.

Aurinkokeitin.

Mitä kuuluu Kali Mataan?

Kali Mata Ki Jai (Kunnia mustalle naiselle) on vuonna 1990 perustettu naisten koulutus- ja työkeskus, joka sijaitsee Gezaulolen kylässä. Naiset tekevät käsitöitä ja viljelevät sekä valmistavat luonnonhennaa. Kun kulttuuriturismi tuo kylään matkailijoita, ryhmä tarjoaa majoituksen omistamassaan Kali Mata -vierasmajassa, aterioita, vaatehuoltoa ja opastusta. Kali Mata tarjoaa naisille kurseja esimerkiksi mikrolainoista, kirjanpidosta, terveydestä ja johtamisesta. Naiset valmistavat myös saviastioita, mattoja, kankaata, koreja ja luonnonhennaa.

Tammikuussa Kali Matassa järjestettiin ilmastomuutoskonferenssi, jossa keskustelunaiheita olivat muun muassa vesi, tuli, muovijäte ja energianlähteet. Jälkityö jatkuu naisten keskuudessa sekä kylän koululaisten valistamisena. Suunnitelmiksi tälle vuodelle on listattu esimerkiksi aurinkovoimakeittimen ja aurinkoenergiajärjestelmän asentamisen Kali Matan vierastaloon.

Vuonna 2009 Kali Mataan toivotettiin tervetulleeksi ennätyselliset 62 vierasta. Ehkä vuosi 2010 tuo uusia aidon tansanialaisen tunnelman etsijöitä.

Teksti **Laura Hokkanen**
Kuvat **Joni Hokkanen**

Hennausta.

Matkailun esimerkkihintoja Kali Mata guesthousesta:

Yöpyminen

- Yhden hengen huone 5000 Tsh (noin 2,7 euroa)
- Kahden hengen huone 4000 Tsh /hlo/yö (noin 2,2 euroa)

Ruokailu

- Ateria 4000 Tsh (noin 2,2 euroa) /hlö

Matkustus

- Taksi noin 15 000 Tsh (noin 8 euroa)
- Minibussi 600 Tsh (noin 0,3 euroa)

Opastus kierroksilla

- 5000 Tsh noin 2,7 euroa

Purjehdus autiosaarelle

- 10 000 Tsh eli noin 5,5 euroa

Lisätietoja (myös suomeksi):
www.vrouwen.net/kalimata/

Kaukomatkailijan valinnan paikka

Annan ja Maijan matka Indonesiaan

Junamatkustaminen on hidasta, mutta sen sanotaan olevan myös ekologista. Laivallakin matkustaessaan välttää aiheuttamasta omalta osaltaan lentoliikenteen kuormittavia päästöjä. Kun eri matkustustapoja vertaa toisiinsa vielä niiden mahdollistamilla nähtävyyksillä ja kokemuksilla, niin lentäminen häviää ilman muuta matkustamiselle maita ja meriä pitkin. Maitse ja meritse matkaava joutuu matkallaan myös yöpymään, joka tekee matkustustavasta vielä houkuttelevamman.

Maisemia matkalla Moskovasta Pekingiin.

Kuvat Matkatoimisto Travellerin kuvakirjasto

Valitettavasti juna- ja laivamatkustaminen on kuitenkin kallista verrattuna lentämiseen. Tallinnaan voi päästä laivalla edullisesti, mutta Tukholmaan ja Pietariin lentäminen on tavallisesti muita matkustustapoja halvempaa.

Moni haaveilee kaukomatkoista ja esimerkiksi Bali synnyttää useassa mielihyvän tunteita väreistä, mauista ja ystävällisestä palvelusta. Indonesian sanotaan

olevan todellisuudessa yksi maailman edullisimmista maista matkailijan kannalta ja hotelli-, ravintola- ja matkapalvelujen tarjonta on siellä runsas.

Maija on tavallinen matkailija, mutta Anna rakastaa matkustamista

Tavallinen matkailija ryhtyisi Bali-matkahaavettaan toteuttamaan menemällä nettiin vertailemaan lentolippujen hintoja.

Tavallinen matkailijamme Maija ilahtuu huomattavasti, että tällä hetkellä pääsee Indonesiaan Helsingistä Balin pääkaupunkiin Denpasariin runsaalla 900 eurolla menopaluu kuukaudeksi. Lento sisältää kaksi välilaskua ja Maija joutuu ainakin tullessa viettämään lentoaseman kahvilassa muutaman tunnin. Kokonaismatkustusaika on mennessä vajaat 26 tuntia ja tullessa vajaat 28 tuntia.

Maija vielä katsoo, paljonko maksaisi yhden välilaskun lento:

vajaat 2800 euroa ja tullessa pitäisi yöpyäkin välilaskupaikassa. Maija valitsee noin 900 euron lennot.

Kun Maija hehkuttaa ystävälleen Annalle laittaneensa elämänsä risaiseksi lähtemällä kuukaudeksi Balille, niin Anna pistää paremmaksi. Hän lähtee sinne maitse ja meritse. Hänen matkansa liput maksavat noin kolme kertaa enemmän kuin lentäen, mutta Anna ei pidä rahaa valinnoissaan määräävänä

tekijänä. Hän arvostaa enemmän ekologisuuden lisäksi kokemuksia ja nähtävyyksiä.

Annan ihmeellinen matka

Anna otti yhteyttä matkatoimisto Travelleriin, joka on erikoistunut Trans-Siperian junamatkoihin, Kiinan, Mongolian, Vietnamin, Filippiinien, Korean, Mekongjoen maiden ja yleensä Aasian maiden matkailupalveluihin ja matkoihin. Siellä laadittiin

Hyödyllisiä linkkejä ja osoitteita

Venäjän suurlähetystö: rusconsulate@co.inet.fi
 Mongolian kunniakonsulaatti: www.mongolia.fi/
 Kiinan suurlähetystö: www.chinaembassy-fi.org/
 Indonesian suurlähetystö: www.indonesian-embassy.fi/in/
 Indonesian valtiollisen matkustajalaivayhtiön osoite: www.pelni.co.id
 Tietoa tavallisimmista turisteille kaupattavista uhanalaisista lajeista
 tehdyistä tuotteista saa valtion ympäristöhallinnon verkkopalvelusta:
www.ymparisto.fi
 Lisää ekomatkailun periaatteista muun muassa osoitteesta
www.traveller.fi/siberiatrain_schedule.php

XI'anin rautatieasema Kiinassa.

Kuva Matkatoimisto Travellerin kuvakirjasto

luksusta vain viikon verran ja kaipaa sitten yksinkertaisempia oloja. Hän muuttaa majataloon, jossa maksaa kahden hengen huoneesta runsaan kahdeksan euroa.

Maija matkustaa Indonesiassa pari kertaa lentäen säästääkseen aikaa. Hän suostuu lentämään vain Garuda Indonesialla ja Mandala Airlinesilla, sillä muut paikalliset lentoyhtiöt ovat matkustuskiellossa EU:n alueella.

Anna ei perilläkään halua matkustaa lentäen, sen sijaan hän valitsee valtiollisen matkustajalaivayhtiön Pelnin tarjoamista matkoista, sillä sitä on hänelle suositeltu hyvänä ja luotettavana valintana.

Anna ei uskalla matkustaa linja-autoilla, sillä hän on kuullut niiden turvallisuustason olevan huono ja onnettomuuksien yleisiä. Mutta kaukojunia on kehuttu mukaviksi, nopeiksi ja edullisiksi. Käytössä olevaa rataverkostoa on kuitenkin vain Jaavalla sekä pienessä osassa Pohjois-Sumatraa.

Maija yrittää matkallaan käyttäytyä vastuullisesti. Hän esimerkiksi välttää muovikasseja ottamalla ostoksille mukaan oman kangaskassinsa. Hän jättää hyvää palvelusta reilusti tippiä. Anna on vielä tarkempi turisti ja hän on opetellut Travellerin sivuilta löytämänsä ekomatkailun periaatteet ulkoa. Kun hän ei esimerkiksi löydä keräysastioita kameransa käytetyille paristoille, hän päättää tuoda ne mukanaan takaisin Suomeen. Hän on ottanut etukäteen selvää Indonesian uhanalaisista lajeista, jotta hän ei vahingossa ostaisi niistä tehtyjä matkamuuksia.

Anna ei myöskään kuvauta itseään apinan tai muun vangitun eläimen kanssa eikä häiritse luonnonvaraisia eläimiä. Hän majoittuu pitkän matkansa paikallisten omistamiin hotelleihin ja syö heidän omistamissaan ravintoloissa. Kun Anna haluaa kuvata ihmisiä, hän kysyy heiltä ensiksi siihen luvan.

Maija palaa Indonesian matkaltaan Suomeen onnellisena ja niin palaa Annakin. Tosin Anna palaa maailmanmatkalta, jolta riittää kerrottavaa ja kuvia useampaan kuin yksiin illanistujaisiin.

Kumman matkan sinä valitsit?

Mia Hemming

hänelle matkareitti kulkuvälineineen maitse ja meritse Helsingistä Balille. Matkan eri vaiheiden matkalippujen yhteissummaksi tuli noin 1500 euroa yhteen suuntaan. Anna joutuu maksamaan esimerkiksi lipusta Moskovasta Pekingiin 560 euroa, Pekingistä Vietnamiin Hanoiin 350 euroa, Bangkokista Singaporeen 150 euroa, Helsingistä Moskovaan 115 euroa ja Hanoiin Laosiin Vientianeen korkeintaan 100 euroa. Muiden osuuksien lippujen

hinnat ovat muutamia kymmeniä euroja.

Yöpymiset ja viisumit eivät sisälly matkalippujen yhteissummaan. Anna ilahtui havaitessaan, että hänen tulee yöpyä Pekingissä, Vientianessa, Bangkokissa ja ehkä myös Hanoissa sekä Singaporessa. Anna meni nettiin tarkastelemaan hotellien hintoja ja huokasi helpotuksesta, kun huomasi ne kaikissa kohteissaan sangen edullisiksi. Hän voi matkalla virkistyttyä kolmen ja neljän tähden hotelleis-

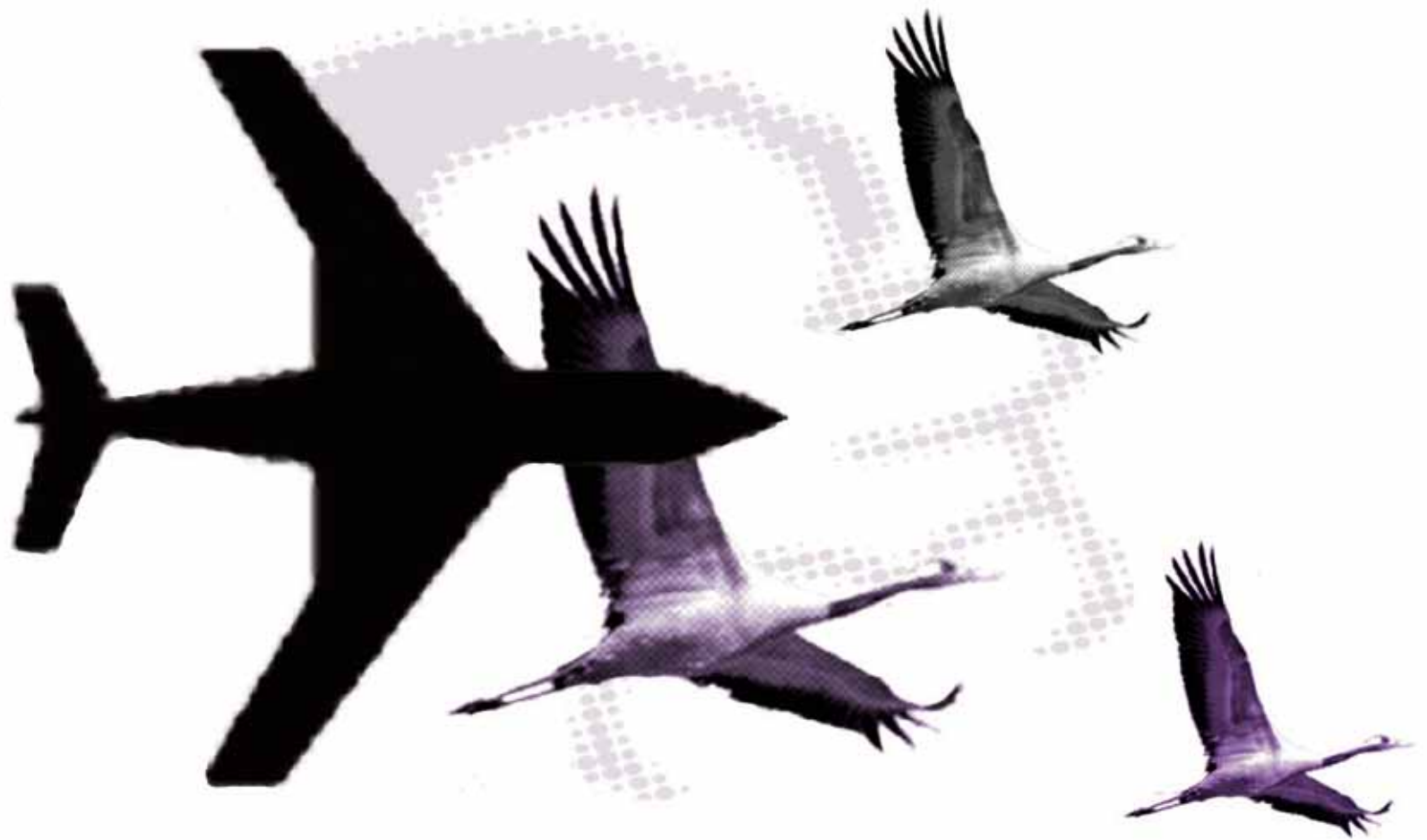
sa, sillä huoneet maksavat per yö vajaasta 20 eurosta runsaaseen 40 euroon.

Matkatoimistosta kerrottiin Annalle, että hän tarvitsee viisumin Venäjälle, Mongoliaan, Kiinaan, Laosiin ja Indonesiaan. Ne tulevat maksamaan yhteensä noin 215 euroa. Viisumeita hän tiedustelee Venäjän Suomen suurlähetystöstä, Mongolian Suomen kunniakonsulaatista ja Kiinan sekä Indonesian suurlähetystöstä. Anna saa tietää, että viisumin

Laosiin saa rajalla maahan saavuttaessa.

Anna ja Maija Indonesiassa

Anna ja Maija ovat valinneet hotellinsa Balilta edullisten ja hyvätasoisien hotellien joukosta. He majoittuvat neljän tähden hotelliin, jossa maksavat kahden hengen huoneestaan runsaat 40 euroa ja nauttivat samaan hintaan aamiaisen. Mutta Anna jaksaa

Lentäminen tuottaa eniten päästöjä

Jos lennät toiselle puolelle maailmaa, tuotat sillä saman verran päästöjä kuin käyttämällä vuoden henkilöautoa. Kahdellatonnilla hiilidioksidia matkustat junalla 17 000 kilometrin päähän (esimerkiksi Helsingistä Uuteen-Seelantiin Wellingtoniin), autolla 7 000 kilometrin (esimerkiksi Helsingistä Bangkokiin) ja lentokoneella 3000 (esimerkiksi Helsingistä Kairoon). Välilaskut suurentavat lentämisen kasvihuonekaasupäästökerrointa.

Suuret laivat kuljettavat vastaavasti ison joukon ihmisiä, jolloin niiden suhteutetuilla päästökertoimilla pärjää kilpailussa ilmastoystävällisistä kulkuvälineistä. Lähimatkailussa nopeilla

lauttayhteyksillä on suuret rikki- ja typpioksidipäästöt: kaksi kertaa nopeammin kulkeva laiva voi tuottaa kolminkertaiset päästöt verrattuna hitaammin kulkevaan laivaan.

Kun eri kulkuvälineitä verrataan toisiinsa päästöjä laskemalla, niin juna peittoaa muut välineet.

Ekotehokkaimman tittelistä kilpailevat laiva ja lentokone

Päästöjen lisäksi eri liikennevälineiden ympäristökuormaa lasketaan myös niiden luonnonvarojen kulutuksella. Tällöin laiva on lähialueille matkustettaessa ekotehokkaampi kuin lentokone, mutta pidemmillä lentomatkail-

la lentämisen luonnonvarojen kulutus suhteellisesti pienenee. Laiva voittaa lentokoneen veden kulutuksessa vielä Keski- ja Etelä-Eurooppaan matkustettaessa, mutta jo kaukomatkoilla lentokone on kaikin puolin laivaa ekotehokkaampi vaihtoehto.

Uusiutumattomien luonnonvarojen sekä veden kulutuksen kannalta linja-auto on Suomessa lentokoneetta, autoa ja junaa ekotehokkaampi kulkuväline. Vastaavasti tarkasteltuna tavaraliikenteessä ekotehokkain kuljetusmuoto tonnikilometriä kohden on täysperävaunurekka, mutta tarkasteltaessa ilman kulutusta paras vaihtoehto on juna niin matkustaja- kuin tavaraliikenteessä.

Kansainvälisessä tavaraliikenteessä laiva on pienen polttoainekulutuksensa vuoksi huomattavasti lentokonetta ekotehokkaampi kuljetusmuoto. Baltian maihin, Ruotsin itärannikolle ja Luoteis-Venäjään suuntautuvassa tavaraliikenteessä täysperävaunurekka peittoaa laivan, mutta pidemmälle lähdetessä laiva on parempi vaihtoehto muilta osin paitsi ilman kulutuksen kannalta.

Laiva voittaa siten rahtiliikenteessä lentokoneen, mutta lähialueita kauemmaksi suuntautuvassa matkustajaliikenteessä tulokset ovat päinvastaisia. Kunkin liikennemuodon aiheuttama elinkaaren aikainen luonnonvarojen kulutus on monimutkainen laskutoiminto ja tuloksiin vaikuttavat esimer-

kiksi käyttöasteet, jotka ovat erilaisia saman kulkuvälineen eri käyttötarkoituksissa (matkustaja-/rahtiliikenne). Myös esimerkiksi satamat vaikuttavat tuloksiin. Rahti- sekä matkustajasatamien ympäristökuormitukset eroavat toisistaan huomattavastikin.

Teksti **Mia Hemming**
Kuvitus **Anne Lehtelä**

Lähteet:

Mikael Persson, Bodil Sjöström, Per Johnsson: Pieniä ilmastotekoja. Nemo, 2007
Satu Lähteenoja, Michael Lettenmeier, Arto Saari: LiikenneMIPS. Suomen liikennejärjestelmän luonnonvarojen kulutus. Ympäristöministeriö, 2006

Funalla matkustaminen on kalliimpaa ja matkan suunnittelu vaikeampaa

Raideliikenne kuluttaa vähemmän energiaa kuin muu liikenne ja tuottaa vähemmän ilmastolle haitallisia hiilidioksidipäästöjä. Lentoliikenne tukeutuu nykyisin vielä täysin fossiiliseen polttoaineeseen eli kerosiiniin, kun taas juna voi kulkea uusiutuvilla energiamuodoilla tuotetulla sähköllä. Esimerkiksi VR on käyttänyt runsaan vuoden verran vesivoimalla tuotettua sähköä, joka ei aiheuta hiilidioksidipäästöjä.

Raideliikennettä ei kuitenkaan tavallisesti valita ulkomaanmatkojen matkustuskeinoksi, sillä junalla matkustaminen on useimmiten huomattavasti kalliimpaa kuin lentäminen.

Miksi lentäminen on niin halpaa?

On vaikea nimetä yhtä syytä junamatkojen kalleudelle ja lentämisen halpuudelle. Nyt lentoliikenne on ainakin päätetty liittää EU:n päästökauppaan. Tähän saakka kansainvälinen lentoliikenne on ollut päästörajoitusten ulkopuolella, mutta vuodesta 2011 lentokoneiden päästöille on sekä hinta että yläraja.

Yksi syy lentolippujen halpuudelle lienee alan siirtyminen tiukasta valtiollisesta valvonnasta vapaan kilpailun piiriin. Lentoliikenteen sääntelyn asteittainen purkaminen Euroopassa voi selittää halpalentoyhtiöiden menestystä.

Suhteissa vielä parantamisen varaa

Markkinointijohtaja Terhi Hakulinen matkatoimisto Kaleva Travelista kertoo, että lentoyhtiöiden ja matkatoimistojen väliset suhteet ovat läpi vuosikymmenten kehittyneet ja vahvistuneet. Asiakkaalle se näkyy tänä päivänä sujuvana palveluna ja helppona itsepalveluna.

– Lentoyhtiöillä on yhteisiä varausjärjestelmiä, joihin on voitu yhdistää lippujenkirjoitus ja tilitys. Myös matkatoimistoilla on pääsy

järjestelmiin, jolloin niiden on helppoa ja kustannustehokasta myydä lentolippuja. Pääosa lentoyhtiöistä myös pitää matkatoimistoja merkittävänä jakelukanavana ja panostaa yhteistyöhön, Hakulinen kertoo. – Tilanne on täysin toinen rautateiden kanssa, kun jokaisella rautatieyhtiöllä on oma paikkojen varausjärjestelmänsä.

Viestintäpäällikkö Mari Rouvi Finnairin omistamasta matkatoimisto Areasta lisää, että hekin ottaisivat mielellään käyttöön kattavan ja yksinkertaisen junavarauksipalvelun. Sen toteuttaminen on kuitenkin teknisesti vaikeaa, sillä esimerkiksi VR:llä ei ole toistaiseksi tarjota matkatoimiston kautta käytettävää palvelua.

VR:lläkin vielä haaveillaan junien hintojen ja reittien vertailuohjelmasta

Tiedottaja Kaisa Keronen VR-

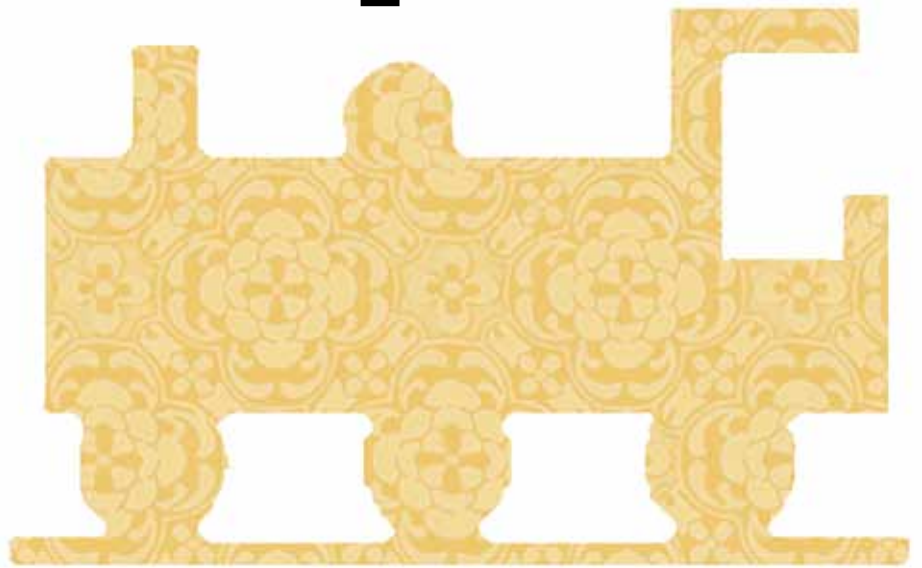
konsernista vahvistaa, että vielä ei ole löytynyt junien hintojen ja reittien vertailemiseksi sopivaa toteutusmallia, johon noin 30 Euroopan rautatiemaata voisivat ottaa osaa. Matkalle mielivän on toistaiseksi paras mennä kuitenkin maan rautateiden sivuille ja tarkistaa sieltä hinnat, aikataulut

ja reitit. Sitten junaliput Eurooppaan ja Venäjälle voi kyllä ostaa VR:ltä.

Kysyimme Keroselta myös syytä junalippujen kalleuteen verrattuna lentolippuihin. Hän vastaa viitaten eurooppalaisten junayhtiöiden keskinäisesti erilaisiin hinnoitteluperiaatteisiin.

– Kansainvälisellä matkalla Suomesta Eurooppaan junalipun hinta koostuu useilta rautatieyhtiöiltä ostettavista palveluista – silloin on vaikea kilpailla halpalentoyhtiöiden hintojen kanssa.

Teksti **Mia Hemming**
Kuvitus **Anne Lehtelä**
Valokuva **Anastasia Lapintie**

Kontit matkalla

Kulutuksen kasvu lisää kuljetuksia

Maasta toiseen kuljettaminen on nykyisin merkittävimpiä talouden toimialoja: Euroopan komissio arvioi globaalin kuljetusjärjestelmän ja siihen liittyvien huolinta-, terminaali- ja varastointipalvelujen vastaavan 14 % maailman tuotannosta.

Kulutuksen kasvu on merkinnyt myös rahtikuljetusten merkittävää kasvua. Olli Tammilehdon Kuljetusten kurjuus -tutkimuksessa (2008) kerrotaan meritse kuljetetun tavaramäärän yli kuusinkertaistuneen 1955–1998. Vuonna 1998 merikuljetusten määrä oli yli viisi miljardia tonnia, kun 2004 oli määrä jo 6,5 miljardia tonnia. Myös kuljetusmatkat ovat pidentyneet. Lentorahti on kasvanut vielä nopeammin.

Lentorahtia suositaan sen nopeuden vuoksi, mutta lentäminen tuottaa paljon ilmastolle haitallisia kasvihuonekaasupäästöjä. Kontteja kuljettavat valtamerilaivat eivät ole aivan niin puhtoisia rahtikeinoja kuin voisi kuvitella, mutta niiden suuri volyymi luo eron.

– Valtamerilaivat ovat hiilidioksidipäästöiltään erittäin tehokkaita, sanoo liikennepolitiikkaan erikoistunut Werner Reh Saksan Maan ystävästä. Reh muistuttaa kuitenkin, että valtamerialukset saastuttavat muilla tavoin, kuten rikkidioksi- ja typenoksidipäästöillä.

Konttiyhteistyötä

Yli 30 vuotta reilun kaupan maahantuontia harjoittanut Pohjois-Suomen Pääskyt ry ryhtyi käyttämään konttirahteja vuonna 2007 yhdessä Hämeenlinnan Maailmankauppahdistyksen kanssa. Sitä ennen konttituontia on harjoittanut Tampereen kehitysmaakauppahdistys.

– Myynti oli kasvussa, joten kontin saaminen täyteen tuli helpommaksi, kertoo toiminnanjohtaja Kati Hjerp.

Tuotteiden ja raaka-aineiden kustannukset sekä elinkustannukset ovat nousseet ja tuottajille maksetaan näin ollen enemmän kuin aiemmin. Konttien avulla tuotteiden myyntihintoihin sisältyviä rahtikustannuksia on saatu pienennettyä ja tuotteiden myynti-

Tuotteiden ympäristövaikutuksia voidaan tarkastella monella tavoin, mutta kokonaisvaikutus (ympäristöjalanjälki tai ekologinen selkäreppu) saadaan huomioimalla koko tuotantoketju. Siis tuotteen elinkaari = raaka-aineiden hankinta + kuljetukset + tuotteen valmistus + tuotteen käyttö + jätteiden käsittely. Kuljetusten vaikutus jää silti helposti unohduksiin, vaikka liikenteen osuus esimerkiksi kasvihuonekaasupäästöistä on noin viidennes. Maailmankauppalehti tutustui reilun kaupan käsitöiden rahtaamiseen.

hinnat on voitu pitää melko samoina kustannusten kasvusta huolimatta.

Pääskyjen Intiasta lähtevien konttien sisällöntuottajat toimivat naapuriosavaltioissa Etelä-Intiasa. Osa konteista lähtee Chennaiasta, osa etelämpää Tuticorinista, jossa on pienempi kansainvälinen satama. Huolitsija ottaa vastaan tuottajilta saapuvat rekkalastit ja pakkaa ne konttiin.

Bangladeshissa tuotteet kerätään eri tuottajilta Dhakaan, jossa CORR the Jute Works koordinoi vastaanottoa, hoitaa pakkauksen sekä rahtimuodollisuudet. CORRilla on omia rekkoja, joilla tavarat toimitetaan satamaan. Sieltä matkaan pääsyn nopeus riippuu huolitsijasta.

Bangladeshista kontin matka kestää usein kaksi viikkoa kauemmin kuin Intiasta. Chittagongin satamasta kontti matkaa ensin Sri Lankan Itämerelle. Sieltä matka jatkuu Itämerelle. Reitti saattaa

vaihdella varustamosta riippuen.

Laivat pysähtyvät useammissa satamissa, mutta konttia ei pureta joka pysäkillä. Singaporen kautta kulkeminen lisää helposti viikon tai kaksikin matka-aikaan. Kontit kulkevat Suezin kanavan kautta, jossa lisämausteita matkaan tuovat kallis kanavamaksu sekä merirosvoaara.

Kontin matka Etelä-Aasiasta Suomeen kestää 1–1,5 kk. Aasia ei kuitenkaan ole aina suurin hidaste – joskus kontti on jäänyt jumiin Hampuri–Oulu-välille kahdeksikin viikoksi. Aikataulut ovat myynnin kannalta tärkeitä – joulutuotteita ei myydä enää joulun jälkeen.

Bangladeshin kontti matkusti aluksi Ouluun, mutta nyt se tuodaan Helsingin satamasta rekalla Tervakoskelle hämeenlinnalaisten varastoon. Kati Hjerp matkustaa junalla sinne auttamaan purkamisessa, sillä tilauksesta pitää erotella molempien tilaajien laatikot. Sen

jälkeen rekka matkaa edelleen Ouluun mukanaan vielä monta kuutiota reilun kaupan tuotteita.

– Ensimmäisen kontin tulo oli suuri tapaus, Hjerp muistelee. – Meillä oli välipalatarjoilu ja kymmenkunta vapaaehtoista auttoi purkamisessa. Itselläni oli niin paljon organisointityötä, etten ehtinyt kantaa yhtään laatikkoa. Tervakoskella purku on kolmen hengen raakaa lihastyötä.

Tulli tutkii tarkasti

Tullimuodollisuudet Pääskyissä hoidettiin pitkälti itse, mutta viime vuosina on ostettu huolitsijalta tullauspalvelu. Palvelu on melko halpa eikä vaikuta tuotteiden hintaan, mutta voi säästää maahantuojalta jopa kahden päivän työt.

Tulli on ollut viime vuosina paljon kiinnostuneempi tarkastamaan tuotteita, ja yksi jos toinenkin lähetys tarkistetaan tullilaboratoriossa.

– Maahantuontieristämme on otettu paljon näytteitä, niin huiveista ja suitsukkeista kuin leluista ja kasseistakin. Esimerkiksi keramiikkaa tutkitaan, koska se on kosketuksissa elintarvikkeisiin ja lasitteissa ei saa olla myrkyä, Hjerp taustoittaa.

Laboratoriotutkimukset maksavat useita satoja euroja ja maksajana on tuotteen maahantuojia.

Tutkimuksen aikana tuotteet ovat myyntikiellossa. Tutkimuksiin kuluu yleensä 2–3 viikkoa. Jos tuotteista löytyy ongelmia, ne on palautettava tai tuhottava tullin valvonnassa.

Pääskyjen tuomia huiveja on tutkittu useita kertoja, eikä huomautettavaa ole löytynyt kuin kerran. – Kolmisen vuotta sitten tullilabra löysi puuvillaisista huiveista kiellettyjä väriaineita. Pääskyissä huolestuttiin asiasta ja halusimme tutkia myös van-

hemmat erät, vaikka tulli ei tähän velvoittanutkaan, Hjerp kertoo. – Teimme tutkintapyyntöä tullilaboratoriolle. Ongelma onneksi oli vain tässä yhdessä värjäyserässä. Huivit värjätään käsin värjäyspadoissa, joissa värjätään muitakin tuotteita, kuten taidetekstiilejä. Padassa on todennäköisesti ollut jäämiä edellisistä värjäyskerroista.

Erä tuhottiin, mutta rekla-moiminnan lisäksi Pohjois-Suomen Pääskyt käynnisti laajat keskustelut muidenkin tuottajien kanssa. Tekstiilien värjäykset otettiin tarkkaan syyniin. Kaikki tuottajat eivät värjää itse, joten Intian-vierailulla käytiin tutustumassa värjääjiin. Lähtevien tuote-erien tutkimista jo lähtöpäässä lisättiin entisestään.

– Saimme paljon uutta tietoa värjäyksestä ja värjäysmenetelmistä, Hjerp selvittää. – Selvitystyöstä ja keskustelusta on seurannut paljon hyvää: tiheimmän seulonnan lisäksi muodostettiin selkeät vaatimukset värjäykselle ja niistä tiedotettiin tehokkaasti tuottajille. Myös vientijärjestöt ja kansainväliset reilun kaupan verkostot saatettiin tietoiseksi prosessista. Emme hyväksy minkäänlaista välinpitämättömyyttä, vaikkei kaikissa tuonti- ja vientimaissa ole yhtä tiukkoja määräyksiä kuin EU:ssa.

Tuotantotapa painaa edelleen

Kuljetusten vaikutuksista jätetään usein huomioimatta itse matkan ulkopuolelle kuuluvat asiat, kuten teiden ja satamien rakennus- ja laajennushankkeet sekä rekka-kuljetukset satamiin. Werner Reh arvelee näiden ympäristövaikutusten olevan merkittävämpiä kuin itse laivarahtaamisen. Myös Tammilehdon tutkimus vahvistaa, että kuljetusmatkoja tarkastellessa jätetään usein huomioimatta osa matkoista, kuten kuljetukset satamasta jälleenmyyjän varastoon.

Kuljetusten vaikutuksia ei pidä sivuuttaa, mutta elinkaariajattelussa tuotannolla on edelleen painava merkitys. – Kokonaisuutta katsoen on tuotteiden tuotantotapa niiden alkuperämaissa laivarahtaamista ekologisesti merkittävämpää, Werner Reh summaa.

Anastasia Lapintie

RUOKAA REILUSTI

Vuonna 2010 ruokapalsta keskittyy hitaaseen ruokaan, Slow Foodiin. Vuonna 1986 oltiin Roomassa avaamassa uutta McDonald's -ravintolaa, kun Carlo Petrini -niminen kulinaristi päätti, että ruoan ja ruokailun koneellistumiselle ja etäntymiselle oli tehtävä jotain. Syntyi Slow Food -liike, jolla on tällä hetkellä yli 100 000 jäsentä ympäri maailmaa, myös Suomessa.

Ruoka ja ruokailu ovat kokonaisuus, jonka kohtaamme päivittäin. Nykyinen ajattelu tekee syömisestä yhä kiireellisemmän ja etäisemmän prosessin. Jokaisella on oikeus nauttia hyvästä ruoasta hyvässä seurassa ilman kiirettä. Ympärilämme on yhä pahempi informaatiotulva, ja aika on kortilla. Katukuvassa näkyy mitä erilaisimpia ravintoloita, joista ruoan saa pikaisesti jopa mukaansa.

Slow Food -ideologian periaatteita ovat:

- ruoka ja ruokailu ovat yhtenäisen kokonaisuus,
- kaikilla on oikeus nauttia kiireettä ruoasta, siihen liittyvää kulttuurista ja perinteistä,
- on tiedostettava, että lautasella ja planeetalla on yhteys. Liike kutsuu sitä eko-gastronomiaksi,
- Slow Food on hyvää, puhdasta ja reilua ruokaa,
- ruoan tulee maistua hyvältä,
- ruoan tulee olla tuotettu niin, ettei se vahingoita ympäristöä, eläinten hyvinvointia tai ihmisten terveyttä,
- ruoan tuottajien tulee saada reilu korvaus työstään,
- ruoanlaittoa ei saa yksinkertaistaa liikaa,
- ruoka-aineita ei saa käsitellä liikaa kemiallisesti tai mekaanisesti,

Kuva Anastasia Lapintie

Slow Food

– ruokaa kiireettä

Kuva Anastasia Lapintie

- perinteisiä ruoanlaiton menetelmiä on kunnioitettava,
- ruokailija on pikemminkin ruoan tuottaja kuin kuluttaja,

ja, koska kannustamalla ja tukemalla oikeanlaisen ruoan tuottajia syöjästä tulee osa tuotantoprosessia.

Slow Food -ideologian periaatteet voidaan tiivistää filosofi Epikuroksen sanoin seuraavasti: ”Ennen kuin pohdit mitä syöt ja juot, pohdi kenen kanssa aiot syödä ja juoda.” Slow Food -liike korostaa, että ruoanlaitto ja syöminen hyvien ystävien seurassa on suuri nautinto. Tapa lisää myös yhteisöllisyyttä, joka nykypäivän maailmassa on etäytymässä ihmisestä niin sanotun sosiaalisen median myötä.

Slow Food -liike haluaa yhdistää hyvää ruuasta nauttimisen, ekologisesti kestävästä viljelytavasta ja viljelykasvien suojelun. Se vastustaa geenimuunnellun ruoan leviämistä. Liike on mukana Ark of Taste -hankkeessa, joka pyrkii suojelemaan sekä raaka-aineiden että ruokalajien monimuotoisuutta. Jo yli kymmenen vuotta liike on kerännyt raaka-aineita, jotka ovat vaarassa hävitä kokonaan.

Slow Food -liike on ollut mukana julkaisemassa manifestia ruoan tulevaisuudesta vuoden 2004 sosiaalifoorumissa. Se esiteltiin myös Maailmankauppajärjestö WTO:lle. Manifesti keskittyy nykyisen ruoantuotannon kritisoimisen sijaan visioimaan tulevaisuuden kestävästä, reilua ja inhimillistä tuotantotapaa. Erityisesti se vaatii, että ruoan laatu ja turvallisuus sekä yleinen terveys asetetaan yhtiöiden voittojen edelle.

Manifesti esittää 20 väitettä ja vaatimusta, joilla maailma saadaan muuttumaan ruoantuotannon kannalta hajautetummaksi, demokraattisemmaksi, yhteisöllisemmäksi, ei-kaupallisemmaksi ja pienimuotoisemmaksi. Näitä ovat muun muassa:

- Ruoka on ihmisoikeus
- Maa on jaettava ihmisille, ei yhtiöille
- Ruokaturva on säilytettävä ja saatava kaikille
- Tietty teknologiat (kuten geenimuuntelu ja ruoan säteilytys) vähentävät ruoan

terveellisyyttä

- Eläimiä on kohdeltava inhimillisesti
- Kaupan on oltava vapaaehtoista, oikeudenmukaista ja kestävä
- Geenejä tai eliöitä ei saa patentoida eikä monopolisoida
- Paikallisia talouksia on suojeltava polkumyynniltä

Manifesti sanoo, että monokulttuuria kannattava, lannoitusta korostava massatuotanto, samoin kuin uudet menetelmät kuten geenimuuntelu ja tuotteiden säteilytys, ovat tulleet tiensä päähän, ja että luonnon ja ihmiset huomioon ottava ruokakulttuuri on ainoa mahdollinen keino toteuttaa pysyvä ruokaturva tulevaisuudessa.

Manifesti löytyy internetistä osoitteesta http://www.slowfood.com/about_us/eng/campaigns.lasso.

Mika-Petri Lauronen

Tässä jälkiruoka, jonka onnistumisessa tärkeä tekijä on se, ettei kypsymistä kiirehdi. Se kannattaa myös nauttia kaikessa rauhassa. Kaikkia raaka-aineita on saatavana reiluna ja/tai luomuna.

Appelsiinintuoksuinen riisivanukas

Neljälle (gluteeniton)

- ½ l (soija)maitoa
- 1 tlk kookosmaitoa
- 100 g Reilun kaupan riisiä
- 2 tl hienoksi raastettua appelsiininkuorta
- 6 dl appelsiinimehua
- ½ tl murskattua tähtianista
- ½ tl murskattua kanelitankoa
- 60 g hienoksi jauhettua ruskeaa sokeria

Koristeluun raastettua appelsiininkuorta

Yhdistä maito, kookosmaito, riisi, appelsiiniraaste ja -mehu, sokeri sekä mausteet kattilaan. Hauduta keskilämmöllä, kunnes seos kiehuu. Alenna lämpöä ja keitä välillä sekoittaen 40–50 minuuttia tai kunnes neste sakenee. Nosta levyltä ja anna jäähtyä noin viisi minuuttia.

Jaa vanukas tasaisesti tarjoiluastioihin ja koristele appelsiininkuoriraasteella. Tarjoile heti.

Köyhyydestä ei voi jäädä eläkkeelle *Osa I*

Yli puolet maailman vanhuksista asuu Etelässä. Suurin osa heistä on köyhiä – Kansainvälisen työjärjestön ILO:n mukaan maailman 1,2 miljardista köyhyysrajan alapuolella elävistä noin 100 miljoonaa on yli 60-vuotiaita. Maailmankauppalehti julkaisee juttusarjan, jossa perehtyy kehittyvien maiden eläkepolitiikkaan – onko Etelässä valtiollista hyvinvointilupausta, vai luottaako suurin osa maailman väestöstä lastensa huolehtivan heistä vanhoina?

Sosiaaliturva-kapitalismin aika

Eläkejärjestelmien tarkoitus on varmistaa vanhuusajan toimeentulo. Alkuun ne olivat yhteiskunnan köyhimmille kohdistettuja hyvinvointipolitiikkoja, joita pidettiin eräänlaisena vakuutuksena markkinoita ja niiden toimintaongelmia vastaan. Nykyisin eläkkeet ovat osa markkinoita.

Käytössä olevissa eläkejärjestelmissä merkittävin ero on perustuminen yksityiseen tai julkiseen rahoitukseen – onko rahoittajana valtio ja kuinka se tällöin kerää rahoituspohjan, vai hankitaanko tuotto osakemarkkinoilta.

Tutkimusjärjestö CornerHousen mukaan ”sosiaaliturvakapita-

lismi” on vähintään yhtä merkittävää kuin pankkien ja yritysten harjoittama rahan lainaaminen ja sijoittaminen. Yksityisillä eläke-rahastoilla on todella merkittävä rooli maailman rahoitusmarkkinoilla: CornerHousen mukaan maailman eläke-rahastojen rahavarat muodostavat noin 40 % maailman bruttokansantuotteesta.

Siirtomaamallit kohdentavat turvan harvoille

Sosiaalipolitiikan tutkijat ovat erotelleet Euroopasta neljä sosiaaliturvamallia: Pohjoismaissa toteutetut universaalit järjestelmät; korporatistiset mallit, joissa sosiaaliturvaedut perustuvat työsuhteeseen ja ovat

ansiosidonnaisia; liberaali malli, jossa voi olla kaikille samanlaisia, hyvin matalan tason eläke- tai sairausvakuutusetuja, mutta muu sosiaaliturva on ostettava markkinoilta; sekä Etelä-Euroopassa korporatistisia malleja muistuttavia järjestelmiä, joissa etuisuuksien taso on kuitenkin merkittävästi alhaisempi kuin esim. Ranskassa ja Saksassa.

– Useimpien kehitysmaiden eläkejärjestelmät ovat siirtomaajan perintöä. Siirtomaaisännillä oli tarve varmistaa pätevä ja lojaali hallinto siirtomaissaan, joten hallintovirkamiehille järjestettiin useimmissa siirtomaissa kohtuullinen sosiaaliturva, kertoo globaalin sosiaalipolitiikan neuvonantaja Timo Voipio ulkoministeriöstä.

Ranskan entisissä siirtomaissa on ranskalaistyyppiset, mutta etuisuuksiltaan alempitasoiset eläke-, sairausvakuutus-, lapsi-, työtapaturma- ym. järjestelmät. Ansiosidonnaista työeläkettä saavat entiset virkamiehet.

– Brittien entisissä siirtomaissa sen sijaan on käytössä yksinkertaisempi ”kultainen kädenpuristus”, jossa virkamiehet saavat eläkkeelle lähtiessään konttasumman, joka heidän pitäisi pystyä jotenkin sijoittamaan niin,

että raha riittäisi koko vanhuuden ajan, Voipio taustoittaa. Monet yrittävät rahoittaa eläkevuotensa rakennuttamalla työssäoloaikanaan talon tai kaksi, jotta vuokratuloilla saisi myöhemmin säännöllistä ”eläkettä”.

– Suunnitelma usein epäonnistuu ja seurauksena on monissa tapauksissa köyhä vanhuus, jolle epävirallinen, sukulaisuuteen perustuva sosiaaliturvajärjestelmä toimi, kertoo Voipio.

– Toisaalta siellä, missä suku-

Kyläpääliköstä tuli maaton ja tuloton vanhus, kun valtio otti kastittomien kylän haltuunsa.

lais- ja naapurivastuu toimii, vanhuksista, sairaista ja vammaisista huolehtiminen syö taloudellisesti kohtuullisesti pärjääviltä työikäisiltä ne mahdolliset ylijäämät, jotka muuten voitaisiin investoida tuottavuuden ja elinkeinojen kehittämiseen.

Uusliberalismi romahdutti julkiset eläkejärjestelmät

Uusliberalistinen, niin sanottujen Bretton Woods -instituutioiden ajama politiikka romahdutti kehitysmaiden julkiset eläkejärjestelmät 1980-90-luvuilla. – Maailmanpankki ja Kansainvälinen valuuttarahasto IMF asettivat lainojensa ehdoksi eläkejärjestelmän muuttamisen ”markkinaystävällisiksi” eli yksityisiksi. Eläkesäästöissä ”makaavat” pääomat piti saada ”liikkeelle” talouselämää vireyttämään, Timo Voipio sanoo. – Eläkekysymys nähtiin ensisijaisesti rahoitussektorin kehittämisen kysymyksenä, eikä niinkään sen varmistamisena, etteivät ihmiset joudu vanhoina elämään köyhydessä. Maailmanpankin ohjeistuksella toteutettiin monissa kehitysmaissa eläkereformi, jossa entiset ”pay-as-you-go” -periaatteella

(nykyiset työssäkäyvät maksoivat nykyisten eläkeläisten eläkkeet pidätyksenä palkoistaan ja täydennettynä verotuloilla) toimineet eläkejärjestelmät muutettiin yksityisiin eläkesäästöileihin perustuviksi. Samanlainen reformi toteutettiin samaan aikaan myös mm. Yhdysvalloissa. USA:ssa ja lukuisissa kehitysmaissa monet eläkesäästäjät menettivät ison osan osakemarkkinoille sijoitetuista eläkesäästöistä vuosien 2008–2009 talouskriisin aikana. Nämä ihmiset ovat joutuneet menemään takaisin töihin, sillä eläke ei riitä toimeentuloksi.

Vain 20 % maailman väestöstä kuuluu sosiaaliturvan piiriin

Siirtomaamalliset eläkejärjestelmät ulottuvat nykyisin myös suurten, virallisella sektorilla toimivien yksityisten yritysten henkilöstöön. – Suurin ongelma on tietenkin se, että vain pieni osa väestöstä saa tulonsa viralliselta sektorilta. Epävirallisen talouden elinkeinoista, mukaan lukien maataloudesta, toimeentulonsa saa 90–95 % työvoimasta, Voipio painottaa. ILO:n arvioiden mukaan noin

80 % maailman ihmisistä ei ole minkään virallisen eläke- tai sairausvakuutusjärjestelmän piirissä. He työskentelevät itse tai elävät perheissä, joiden tulonhankkijat ovat töissä epävirallisella sektorilla. Vaikka he eivät pääse nauttimaan järjestelmän eduista, iso osa epävirallisella sektorilla toimivista maanviljelijöistä, torikauppiaista ja muista maksaa veroja – jos ei palkastaan niin erilaisten satoverojen tai torilisenssien muodossa. – Eläketurva on helpompi järjestää sellaisille ihmisille, jotka saavat säännöllistä kuukausipalkkaa: sovitaan työnantajan kanssa, että työnantaja pidättää eläkemaksut palkasta. Monissa maissa on työntekijöiden, -antajien ja hallituksen kesken neuvoteltu ja sovittu, että työnantajalla on velvollisuus maksaa osa työntekijöittensä eläke- ja sairausvakuutusmaksuista, tiivistää Voipio. – Suurin osa kehitysmaiden asukkaista ei kuitenkaan saa säännöllistä kuukausipalkkaa, vaan heidän tulonsa ovat epäsäännöllisiä ja tulevat usein useista lähteistä. Maanviljelijät saavat pääosan tuloistaan, kun satokausi päättyy. Torikauppiaat ja katukaupustelijat saavat tuloja silloin, kun kauppa käy. Rakennustyöläiset saavat

runsaasti rahaa sesonkina, mutta jäävät kokonaan vaille tuloja silloin, kun työtä ei ole. Tällaisista epäsäännöllisistä ja epävarmoista tuloista on paljon vaikeampi säästää rahaa vanhuuden varalle. Mutta ei sekään mahdotonta ole.

Teksti ja kuvat **Anastasia Lapintie**
Sarjan seuraavissa osissa pohditaan eläkkeiden ostovoimaa sekä tutustutaan kansaneläkejärjestelmien kehitykseen.

Reilu eläke: Palam Rural Centre, Intia

Daniel Jesudoss ei lapsena haaveillut suutarin ammattista, sillä tuleva työ oli itsestäänselvyys – nahkojen käsittely on sukupolvelta toiselle periytyvä ammatti, eikä valinnalla ole sijaa. Hänen peruskoulunsa jäi kesken, kun perheen toimeentulo vaati myös lasten työhön menoa. 1960-luvulla lapsityövoimasta ei vielä keskusteltu siihen malliin kuin tänä päivänä, ja YK:n lasten oikeuksien julistus laadittiin vasta reilut 20 vuotta myöhemmin.

Jesudossilla oli kuitenkin edessään toisenlainen tulevaisuus verrattuna edeltäjiinsä: hän liittyi 1978 perustettuun Palam Rural Centre -osuuskuntaan, joka tavoitteli reilumpia työehtoja ja parempaa tulevaisuutta jäsenilleen. Palam on kasvanut vuosien saatossa yhteisöksi, jossa jäsenillä on kuukausipalkkaista työtä, ilmainen terveydenhuolto ja asunto pienellä tontilla, mahdollisuus edulliseen lainaan sekä ilmainen peruskoulutus lapsille. Suurin

osa Intian maaseudulla asuvista voi vain unelmoida säännöllisistä tuloista, muista etuisuuksista puhumattakaan. Kastijärjestelmän alimmilla portailla olevilla ihmisillä ei myöskään ole perinteisesti ollut mahdollisuutta omistaa maata, joten Palamin toiminta tässäkin suhteessa järjestyttää historiallista epätasa-arvon perustaa. Palamin tulot saadaan nahkatuotteiden ja saippuan myynnistä Reilun kaupan markkinoilla. Yhteisön liikevaihto oli tilivuonna 2008 14 miljoonaa rupiaa, noin 200 000 euroa. Tuotteet on hinnoiteltu niin, että työntekijät saavat kohtuullisen palkan, tuotannon kulut peittävät ja katetta jää 10 %. Tuotto jaetaan työntekijöille joulurahana. Työntekijöiden vuosittainen palkankorotus on ollut 10 %, mikä on riittänyt paikkaamaan Intian vuosittaisen inflaation. Viime vuonna hintataso kuitenkin nousi erityisen paljon, joten intialaisten rahan ostovoima heikkeni selvästi. Tästä syystä Palamissa korotettiin palkkoja 18 %. Palam on ollut vuodesta 1980 saakka mukana valtion säästöra-

hastossa (provident fund), jonka kautta työntekijöiden eläkkeet hoidetaan. Periaatteessa kaikkien yli 20 henkilöä työllistävien yritysten pitäisi olla säästörahastossa mukana, mutta monet pyrkivät välttämään työnantajakuluja. Työntekijä maksaa eläkettä varten palkastaan 12 % säästörahastoon ja työnantaja saman verran. Työntekijän maksama osuus sekä kolmasosa työnantajamaksuista talletetaan säästörahastossa työntekijän henkilökohtaiselle tilille. Eläkkeelle siirtyvälle maksetaan rahastosta kertakorvauksena hänen tililleen kertynyt summa korkoineen. Työnantajamaksujen loppuosa maksetaan hänelle kuukausittain eläkkeenä. Työntekijän kuollessa eläke maksetaan hänen leskelleen. Eläkeikä on 58 vuotta, joten Jesudossilla on työvuosia jäljellä kuusi. Palamista arvioidaan Jesudossiin eläkkeen olevan noin 2 000 rupiaa kuussa. Summa saattaa kuitenkin nousta hintatason kasvun sekä poliittisten päätösten perusteella. Jesudoss tulee saamaan myös noin 500 000 rupian kertakorvauksen. Eroraha on huomattava

FILE

NIMI: Daniel Jesudoss
IKÄ: 52 vuotta
AMMATTI: suutarimestari
TYÖPAIKKA: reilun kaupan nahka- ja saippuatuotteita valmistava Palam Rural Centre Etelä-Intiassa.
PERHESUHTEET: naimisissa, neljä aikuista tytärtä. Ruokakuntaan kuuluu tällä hetkellä iäkäs äiti, vaimo sekä nuorin tytär. Kolme vanhinta lasta ovat naimisissa tahoillaan.
KOULUTUS: keskeytynyt alakoulu
TYÖURA: aloitti työntöön jo 10-vuotiaana. Palam Rural Centressä työsuhteessa vuodesta 1978 saakka.
PALKKA: tällä hetkellä 7 375 rupiaa kuussa, mutta seuraava palkankorotus on 1.4.2010. Lisäksi Palam maksaa työntekijöilleen jouluisin bonuksen, joka on noin 48 % vuosipalkasta.

ja mahdollistaisi esimerkiksi talon ostamisen. Jesudoss on kuitenkin jo asunnonomistaja, joten hän voi sijoittaa eläkerahansa muihin tarpeisiin.

Anastasia Lapintie

ARKIEN KOHTAAMINEN

Arkien kohtaaminen -palstalla esitellään arkien ja kulttuurien kohtaamista reilun kaupan tuotteiden kautta. Kaikilla tuotteilla on tekijänsä, ja tuotteiden mukana välittyy tuotteen ostajalle jotain heistä itsestään. Ostajan yhteys tuottajaan tulee siitä maksetun hinnan kautta – ostopäätöksillämme on vaikutusta työn tekijän arkeen.

Kahvikuppi keventää myös omatuntoa

Kahvi on illan vii-meisten työtun-tieni pettämätön tuki ja aina läsnä, kun tapaan parhaat ystäväni. Se on siis korvaamaton osa arkeani. Kahvi on myös epäekologinen

siirtomaa-ajan ylellisyystuote, vihoviimeinen itsekäs pahe. Tämä suomalainen kahvikulttuuri on niin kestävä, että ryhdyin ensi tilaisuuden tullen ongelmia omalta osaltani ratkomaan. Liityin paikalliseen maailmankaup-

päjärjestöön ja vaihdoin kahvini reiluun Africafeseen.

Voin tarjota myös muille tätä vaihtoehtoa, sillä olen sen itse havainnut hyväksi.

Vierailin syksyllä 2008 vaihtopiskeluaikani Tansaniassa

Kilimanjaro Native Cooperative Unionin, KNCU:n kahvintuottajaosuuskunnassa. KNCU on perustettu jo 1920-luvulla ja se oli koko mantereen ensimmäinen jäsentensä etuja ajava pienviljelijäosuuskunta. Se oli sosialistisessa Tansaniassa myös maan ainoa kahvinjalostaja. KNCU on noudattanut samoja oikeudenmukaisuuden periaatteita alusta lähtien.

Osuuskunta ei vastannut odotuksiani, vaan ylitti ne. Sain ensinnäkin varmuuden siitä, että kahvini todella tulee heiltä. Sillä jokaisella osuuskuntaan kuuluvalla paikallisella tuottajayhteisöllä on oma koodinsa, joka seuraa tuotannossa mukana papujen poimimisesta laivaukseen asti. Sain henkilökohtaisen esittelyn jokaisesta työvaiheesta ja minulle oli suotu runsaasti aikaa kysyä kaikki kysymykset, joita saatoinkin keksiä. Pääsin lisäksi käymään erään kahvintuottajan tilalla toisen osuuskunnan vieraan, Henry Jamesonin kanssa. Hän edusti brittiläistä reilun kaupan kahvinpaahtajayritystä, joka tekee yhteistyötä KNCU:n kanssa jo toisessa polvessa. Myös Jameson

oli erityisen kiinnostunut kahvin alkuperästä, sillä hänen vierailunsa tarkoitus oli löytää yhtiön valikoimiin tietystä kylässä kasvatetun ”kyläkahvin” papuja.

Jamesonin etsimä viljelijä oli Edison Mugalo, Mamban tuottajayhteisön jäsen. Hän viljelee kahvia pihapiirissään sulassa sovussa maissin, tomaatin, perunan ja muiden ruokakasvien kanssa. Tämä on tyypillinen kahvinviljelymenetelmä Tansaniassa, eikä Mugalon arki poikkea suuresti tansanialaisen pienviljelijänsä elämästä.

Suomesta käsin olin vielä oletanut, että reilu kauppa rikastuttaa tuottajia. Mugalolle osuuskunnan jäsenyys ei kuitenkaan merkitse tietä ryyssistä rikkauksiin, vaan takuuhintaa tuottamalleen kahville ja esimerkiksi koulutusta luomuviljelyyn siirtymisessä. Turvatus elintason ansiosta hän on voinut paitsi kehittää tilaansa, myös kouluttaa neljä lastaan yliopistoon asti. Mugalo esitteli meille lehmänlannan keräykseen ja kahvipensaan marjojen puhdistukseen tarkoitettuja apuvälineitä, jotka hän oli kaikki itse kehittänyt ja omin käsin rakentanut. Hän jäikin mieleeni erityisen tyytyväisenä ja iloisena ihmisenä muihin Itä-Afrikassa tapaamiini pienviljelijöihin verrattuna.

KNCU:n toiminta ei poikkea suuresti markkinatalouden ehdoilla toimivista järjestelmistä. Osuuskunta on markkinoiden avaamisen jälkeen joutunut sopeutumaan kilpailutilanteeseen. Niinpä suuri osa sen kahvista myydään vapailla markkinoilla – myös reilun kaupan kahvi kulkee kansallisen huutokaupan ja laadunvalvonnan kautta. KNCU kuitenkin huolehtii, että reilun kaupan markkinoille myydyistä kahvista saadut lisätulot jaetaan kaikkien viljelijöiden kesken.

Toisaalta toiminta on kauppaa eikä hyväntekeväisyyttä, joten eduilla on rajoituksensa. Jutlessani toimistossa osuuskunnan markkinointijohtajan Athanasio Massenhan ja vientivastaavan Joseph Njaun kanssa, he toppuuttelivat kerran jos toisenkin idealistisia käsityksiäni maailmankaupan ihmeitä tekevästä voimasta. ”On ikävää, jos sato tuhoutuu, sillä sitä ei kukaan korvaa”, totesi

ARKIEN KOHTAAMINEN

Mugalon tilalla (vas.) kasvaa kahvin lisäksi banaanipuita ja maissia. Oikealla tuottajayhteisön puheenjohtaja.

Kahvin laadunvalvonta on tarkkaa työtä. KNCU:n Koemaistaja lajittelee papuja paahdettavaksi.

Njau. Viime aikoina kadon uhka on ollut erityisen suuri ilmastonmuutoksen aiheuttaman kuivuuden vuoksi. Kaikki Kilimanjarolla pystyvät näkemään ilmiön etenevän vuoren huipun kutistuvasta lumipeitteestä. Sateista puhuminen veti Mugalonkin hiljaiseksi, sillä myös hänen pensaidensa

marjat olivat myöhässä kypsyä aikaan nähdessä.

Njau totesi kuitenkin, että pienikin tuki on tärkeä ja työnteon arvoinen asia. Tämä on ehkä yksi vierailuni parhaista opetuksista. Epäoikeudenmukaisuuden kanssa on helpompi elää, kun tietää tekevänsä joka päivä töitä

sen poistamiseksi. Työn merkitys välittyi myös lämpimänä vastaanottona. Athanasiolla oli joka aamu kiireidensä keskellä aikaa kahvikupilliselle kanssani ja vastata kaikkiin kysymyksiini.

Saman motivaation, joka nousee työn merkityksestä, näen myös täällä kotona maailman-

kauppayhdistyksissä. Työ ei ole helppoa, mutta tärkeää. Usein saattaa tuntua siltä, että omilla pienillä valinnoilla ei ole paljon merkitystä. Ilman niitä en kuitenkaan pitäisi omaa elämäni mielekkäänä enää ollenkaan.

Teksti ja kuvat
Sunna Kovanen

Mamban tuottajayhteisö sijaitsee Kilimanjaron metsäisillä rinteillä.

Koe-erä kaadetaan paahtimeen, jauhetaan, keitetään kahviksi ja nautitaan tuoreena.

MESTARI-KIRJE

20

estarella on tarkoitettu itsenäistä käsityöammatin harjoittajaa. Mestariksi pääseminen edellytti tiettyä vuosia ensin oppipoikana, sitten kisällinä. Kun täysin oppinut kisälli pyrki itse käsityöläismestariksi, hänen tuli ammatitaiton- sa osoittaaakseen valmistaa oman alansa mestarinäyte määrättyjen mestarien val- vonnassa. Hyväksytyn mestarinäytteen suorittamisen jälkeen ammatikunta myönsi siitä todistukseksi mestarikirjeen eli mestarikirjan. Mestariksi päästyään käsityöläinen oli vuorostaan opettava taitoaan ja tietoaan eteenpäin ottamalla mestarinverstaaseensa oppipoikia.

Reilun kaupan käsityöläiset ovat ammatikuntansa mestareita, kisällejiä ja oppipoikia, joiden valmistamat tuotteet ovat mestarinäytteitä niiden kuluttajille. Tällä uudella Maailmankauppalehden palstalla tutustutaan käsityötuotteiden valmistustapoihin ja niiden vaatimaan ammatitaitoon.

Kuvat: Tuija Saloranta

Juutti on Bangladeshissa yleinen kasvi, jon- ka varren kuoresta saadaan kuituja. Kuitu- kasvina juuttia käytetään mm. kankaisiin ja naruihin. Sitä muokataan pellavan tavoin liottamalla nipuiksi sidottuja varsia, jolloin kuori pehmenee ja kuidut saadaan irrotet- tua. Tämä jälkeen ne pestään, kuivatetaan ja käsitellään riippuen kuidun käyttötarkoi- tuksesta. Juuttituotteet kestävät käytössä jopa vuosikymmeniä, jos niitä ei jätetä kovin kosteisiin olosuhteisiin.

Makramee- eli solmeilutekni- kalla voidaan valmistaa niin yksinkertaisia kuin varsin ko- risteellisia ampeleita, verkko- kasseja, roikkuvia kehoja ja keinuja. Näissä kuvissa valmis- tetaan riippukeinua. Tuotteita valmistavat CORR – The Jute Worksin työllistämät naiset Bangladeshin maaseudulla. Naiset työskentelevät pääasi- assa kotonaan ja saavat pal- kan valmiita tuotteita vastaan.

Solmeilu sai luultavasti alkunsa 1200-luvun arabien kehittämä- nä. Arabikäsityöläiset solmivat tekstiilien päiden ylimääräiset langat reunakoristeiksi. Termi makramee tulee arabian kielen sanasta *migramah*, joka voi tarkoittaa reunakoristelua tai kirjoittua huntua. Tekniikka siir- tyi maurien mukana Espanjaan ja sieltä muualle Eurooppaan.

www.maailmankaupat.fi/kirahvi/juuttivalmistus.html

Reilun kaupan periaatteiden
mukaan valmistettuja ihastuttavia
käsitöitä Guatemalasta
www.neppan.fi

TUTUSTU

Maailmankauppalehden
uudistuneisiin nettisivuihin osoitteessa
www.maailmankaupat.fi/maailmankauppalehti

KEHITYSPOLIITTINEN PALSTA

Maaliskuun 8. päivä vietettiin kansainvälistä naisten päivää. Tänä vuonna myös Maailman reilun kaupan järjestö WFTO juhlisti päivää. Yli 60 % WFTO-verkoston jäsenistä on naisia: käsityöläisiä, pienviljelijöitä, kauppiaita, jälleenmyyjiä, vapaaehtoisia, johtajia, akateemikkoja, asianajajia.

Naiset ovat taistelleet tasa-arvon puolesta pitkään, mutta loppua ei vielä ole näkyvissä. Viimeisimpien tilastojen mukaan naiset kohtaavat edelleen väkivaltaa, syrjintää työmarkkinoilla ja heidän on miehiä vaikeampi päästä nauttimaan peruspalveluista. Kansainvälisen työjärjestön ILO:n mukaan naisten osuus työvoimasta on noussut 1998–2008 välisenä aikana 48 prosentista 49 prosenttiin. Naiset ovat miehiä useammin työttöminä ja kohtaavat vaikeuksia yrittäessään parantaa työolosuhteitaan. Ja vaikka naisten työssäkäynti on lisääntynyt, heidän on edelleen vaikeaa saada työtä. Maailman 3 miljardista työllisestä naisia on 1,2 miljardia.

Työssäkäyvien naisten työsuhteet ovat epävarmoja ja heidän työnsä huonosti palkattua. Pitkät työpäivät, huonot työolosuhteet, syrjintä ja köyhyys ovat monien naisten synkkää todellisuutta.

WFTO uskoo, että naisten heikompi asema liittyy globaaliin taloudelliseen epätasa-arvoon.

WFTO:n ratkaisu on reilu kauppa. Reilu kauppa kunnioittaa ja noudattaa kansainvälisiä sopimuksia ja sitoumuksia omissa periaatteissaan ja standardeissaan. Järjestö uskoo, että taloudellisen kasvun ja naisten välillä on suora yhteys. Jos naiset saavat reilua

palkkaa työstään ja samanlaiset mahdollisuudet kuin miehillä on, bruttokansantuote nousee.

Naisilla on ratkaiseva rooli köyhyyden vähentämisessä, ruokakriisien ratkaisussa, ilmastomuutoksen haittojen vähentämisessä, ympäristönsuojelussa, perheestä huolehtimisessa ja rauhanrakentamisessa.

Reilun kaupan liike kutsuu

Maailman kauppajärjestöä ja erityisesti sen rikkaita ja vaikutusvaltaisia jäsenmaita rakentamaan oikeudenmukaista kauppajärjestelmää, joka edistää osallistavaa, kestävää kehitystä. Tämä sekä kansainvälisten ympäristö- ja ihmisoikeussopimusten noudattaminen on tie tasapuoliseen talouskasvuun ja sitä kautta myös naisten aseman parantamiseen.

Reilun kaupan piirissä naisten oikeuksia kunnioitetaan, he ovat yhteisönsä täysivaltaisia jäseniä, osallistuvat päätöksentekoon, heitä kannustetaan hakeutumaan johtotehtäviin ja he saavat reilun palkan tekemästään työstä.

WFTO kehittää parhaillaan uutta järjestelmää reilun kaupan standardiensä pohjalta. Kriteereitä laaditaan yhteiselle, käsityöläisille ja pientuottajille tarkoitettulle merkkijärjestelmälle. Kriteerit täyttävä organisaatio on todistettavasti toiminnaltaan sosiaalisesti, taloudellisesti ja ympäristöllisesti reilu. Tämä Sustainable Fair Trade Management System (SFTMS) on järjestön vastaus köyhyyteen, ilmastomuutokseen, ruokakriisiin ja sukupuolten väliseen epätasa-arvoon.

Järjestelmä on keino helpottaa pientuottajien markkinoille-pääsyä samalla varmistaen, että he noudattavat kansainvälisesti tunnustettuja, kestäviä tuotantotapoja. Järjestelmä on myös keino kannustaa yrityksiä ja tuottajia reiluihin kauppasuhteisiin sekä tukea maaseudun elinkeinoja. Järjestelmän tarkoitus on parantaa pienten ja keskisuurten yritysten tuotantotapoja. Suurin osa näistä työntekijöistä on naisia.

WFTO
www.wfto.com

Maailmankauppalehti

*Reilun kaupan
erikoislehti jo
vuodesta 1984.*

ILMAINEN NÄYTENUMERO!
www.maailmankaupat.fi/
maailmankauppalehti

2/2010 ilmestyy viikolla 16. Mukana Kuunkuiskaajien haastattelu!

MAAILMANKAUPPALEHTI 20 VUOTTA SITTEN

Kehitysmaakauppamessut 2.–3.2.1991 Anjalankoskella

Anjalankosken valtakunnallisen kehitysmaakauppatapaamisen yhteydessä syntyi ajatus kehitysmaakauppojen maahantuontimessujen järjestämisestä ensi vuonna. Messujen yhteydessä voisi konkretisoida piakkoin ilmes-

tyvän ”Tuotetietopaketti” sisältöä. Messupaikkana on Anjalankoski Kymenlaakson kansalaisopisto puolen tunnin bussi- tai junamatkan päässä Kouvolasta 2.–3.2.

Tarkoituksena on, että maahantuovat kehitysmaakauppajärjestykset esittelevät toimintaansa sekä edustavalla valikoimalla maahantuomiaan tuotteita (pankaa syrjään niitä!), diakuville, esitteil-

lä, näyttelyjulistaiden avulla että puheenvuoroin.

Puheenvuorot kestävät 20–45 minuuttia tuottajien määrästä riippuen (vähemminkin käy). Ne voisivat käsitellä seuraavia asioita: tuottajien ja tuotteiden valintaan vaikuttaneet tekijät, yhteistyö tuottajien kanssa, tilausmäärät, esiintyneet ongelmat ja ongelmanratkaisut, maan säännösten vaikutukset,

tullit, laboratoriot, markkinointi, tulevaisuudennäkymät.

Asiasta otetaan vielä yhteyttä yhdistyksiin mutta ottakaa tekin yhteyttä!

Solita Honkala

Toimitettu Kehitysmaakauppojen kauppalehden numerossa 4/1990 ilmestyneestä artikkelista alkuperäistä kieliasua mukaillen.

TOIM. HUOM. Nykyisin Maailman-kauppa- ja kehitysmaakauppajärjestykset järjestävät vuosittain Reilun kaupan markkinoita, joilla esittäytyvät maahantuojat, yhteistyökumppanit ja mahdollisuuksien mukaan vieraana on myös jonkun tuottajajärjestön edustaja.

Tämän vuoden markkinoista lisätietoa tapahtumakalenterissa sivulla 3.

REILUN KAUPAN TOIMIJAT

Maailmankauppojen liitto ry
 www.maailmankaupat.fi

- Suomessa toimivien Maailman-kauppa- ja Kehityskauppapayhteisöjen yhteistyöjärjestö.
- Useat liiton jäsenet ylläpitävät reilun kaupan erikoismyymälöitä, joissa on myynnissä laaja valikoima kehitysmaissa oikeudenmukaisin ehdoin tuotettuja käsitöitä ja elintarvikkeita.
- Liitto ja sen jäsenet tiedottavat, kouluttavat ja toimivat monin tavoin kehitysyhteistyössä.

Reilun kaupan edistämisyhdistys ry
 www.reilukauppa.fi

- Reilun kaupan edistämisyhdistys on 30 järjestön muodostama yhdistys, jonka tehtävänä on tiedottaa Reilun kaupan merkijärjestelmästä sekä valvoa Reilun kaupan merkin käyttöä Suomessa ja Baltiassa. Suomessa myydään noin 1 400 Reilu kauppa -sertifioitua tuotetta.
- Maailmankauppojen liitto on yksi perustajajäsenistä.

Reilun kaupan puolesta Repu ry
 www.repu.fi

- Repu toimii reilun ja ekologisen maailmankaupan edistämiseksi. Vapaaehtoistoimintaa yli 10 paikkakunnalla.

KANSAINVÄLISET TOIMIJAT

WFTO
(World Fair Trade Organisation)
 www.wfto.com
 Kansainvälinen reilun kaupan yhteistyöjärjestö, jonka jäseninä on niin kehitysmaiden tuottajia, Maailmankauppoja kuin maahantuojia. Entiseltä nimeltään IFAT.

EFTA
(European Fair Trade Association)
 www.eftafairtrade.org
 Eurooppalaisten reilun kaupan maahantuojien järjestö

NEWS!
(Network of European World Shops)
 www.worldshops.org
 Eurooppalaisten Maailmankauppojen verkosto. Jäseninä 13 liittoa, jotka edustavat noin 2700 Maailmakauppaa, joissa on noin 100 000 vapaaehtoistyöntekijää.

Fairtrade Labelling Organizations International (FLO)
 www.fairtrade.net
 Reilun kaupan kansainvälinen yhteistyöjärjestö, joka muun muassa luo Reilun kaupan kriteerit ja tukee Reilun kaupan tuotteiden tuottajia.

FLO-Cert
 www.flo-cert.net
 FLO-Cert-yritys vastaa Reilun kaupan valvonnasta ja sertifioinnista.

FINE
 WFTOn, EFTAn, NEWS!:n ja FLO:n yhteistyöelin, joka pyrkii vaikuttamaan päätöksentekoon Brysselissä sijaitsevan yhteisen edunvalvontatoimiston kautta.

MAAILMANKAUPAT JA KEHITYSKAUPAT SUOMESSA
 Maailmankauppojen liiton jäsenkaupat aakkosjärjestyksessä paikkakunnan mukaan

Reilun Kaupan Tähti/A-Star Oy
 Hämeentie 48
 00500 Helsinki
 p. 09 773 4323
 tahti@kaapeli.fi
 www.reilunkaupantahti.fi

Maailmankauppa Kirahvi
 Vain tapahtuma- ja nettimyyntiä.
Postiosoite:
 c/o Tuija Saloranta
 Hakatie 5 B 10
 40900 Säynätsalo
 p. 050 376 2424
 kirahvi@maailmankaupat.fi
 www.maailmankaupat.fi/kirahvi

Maailmankauppa Kielä
 Ivalontie 12
 99800 Ivalo
 p. 040 732 9497
 kiela.inari@pp.inet.fi

Maailmankauppa Päiväntasaaja
 Koskikatu 11
 80100 Joensuu
 p. 050 443 5503
 paivantasaaja@elisanet.fi
 www.elisanet.fi/paivantasaaja/

Maailmankauppa Mango
 Kauppakatu 5
 40100 Jyväskylä
 p. 014 216 431
 mango@maailmankauppa.inet.fi
 www.maailmankauppamango.net

Jokilaakson Maailmankauppa
 Kumpulantie 15
 42100 Jämsänkoski
 p. 040 538 7091 (Arja Paakkanen)
 arja.paakkanen@saunalahti.fi

Kokkolan Maailmankauppa
 Torikatu 13
 67100 Kokkola
 p. 06 831 3264
 klanmaailmankauppa@netti.fi

Kouvolan Maailmanpuu
Myyntipiste:
 Ekokauppa Luonnotar
 Kivimiehenkatu 7 (torin laidalla)
 Kouvola
 p. 040 596 6264
 luonnotar@ekokauppaluonnotar.fi
Yhteyshenkilö:
 Ilona Pylväinen, p. 040 590 6708
 ipylvain@mappi.helsinki.fi

Kuhmon Kehityskauppa
 Seurakuntakeskus
 88900 Kuhmo
 p. 08 655 0465 (Sointu Sallinen)
 kuhmonmaailmankauppa@luukku.com

Maailmankauppa Sikitiko
 Myymälä 016, Kauppahalli
 53100 Lappeenranta
 p. 05 415 3651
 kehy.lpr@pp.inet.fi
 yhdistykset.etela-karjala.fi/kemayh/

Lohjan Maailmankauppa
 Karstuntie 2
 08100 Lohja
 p. 019 331 646
 lohja@maailmankaupat.fi
 www.lohjanmaailmankauppa.fi

Juuttiputiikki
 Hallituskatu 11 L 4
 90100 Oulu
 puh./fax 08 311 5189
 putiikki@juuttiputiikki.fi
 www.juuttiputiikki.fi

Raahen Maailmankauppa Hiirenkorva
 Koulukatu 3
 92100 Raahe
 p. 08 221781
 hiirenkorva@suomi24.fi

Maailmankauppa Elimu
 Rovakatu 9
 96100 Rovaniemi
 p. 044 318 2188
 maailmankauppa.elimu@gmail.com
 www.maailmankauppaelimu.org

Savonlinnan kehityskauppa Savanni
 Olavinkatu 48
 57100 Savonlinna
 p. 015 514 456
 kema.sln@gmail.com
 www.maailmankaupat.fi/savonlinna/
 www.savanni.blogspot.com/

Tampereen Kehityskauppa
 Kohmankaari 3
 33310 Tampere
 p. 03 344 6770
 fax 03 345 0521
 posti@kehityskauppa.org
 www.kehityskauppa.org

Maailmankauppa Tasajako
 Kehräsaari, A-talo
 33200 Tampere
 p. 03 222 8826
 tasajako@tasajako.org
 www.tasajako.org/

Maailmankauppa Aamutähti
 Eerikinkatu 5
 20100 Turku
 p. 02 250 2191
 fax 02 251 7465
 aamutahti@aamutahti.net

Rauhanpuolustajien Maailmankauppa
 Alinenkatu 26 B
 23500 uusikaupunki
 p. 02 841 6532

Äetsän Kehityskauppa
 Kontintie 5
 38300 Kiikka
 p. 040 848 8845 (Sinikka Olä)
 p. 050 363 9562 (Sirkka Nylund)

YHDISTYKSET JA TOIMINTARYHMÄT

Hyvinkään kehityskaayhdistys ry
 Pj Aimo Juhola
 Uima-altaankatu 29
 05820 Hyvinkää
 p. 040 5060 796
 aimo.juhola@pp.inet.fi

Kajaanin kehityskaayhdistys ry
 c/o Päivi Turunen
 Pihkapolku 25
 87500 Kajaani

Kuopion kehityskaayhdistys Juutti ry
 c/o Elämänlanka
 Torikatu 17
 70110 Kuopio
 p. 017 261 4774
 juutti.ry@gmail.com

Mikkelin kehityskaayhdistys ry
 PL 140, 50101 Mikkeli
 kemamikkeli@suomi24.fi
 www.kemamikkeli.fi

Uusi Tuuli ry (Estelle)
 Aurinkotehdas
 Kirkkotie 6–10, 20540 Turku
 p. 02 233 9313
 laiva: 040 596 9918
 fax 02 2371 670
 uusituuli@estelle.fi
 www.estelle.fi

REILUN KAUPAN MARKKINAT
 LOHJALLA 7.–8.5.2010

Perjantaina 7.5. klo 10–18
 Lauantaina 8.5. klo 10–18

• **Musiikkia:**
 KUUNKUISKAAJAT, Too Dumb to Die, Sattuma

• **Tuottajavieras:**
 Kankaanpainaja **Shiuly** Bangladeshista

• **Paneelikeskustelu:**
 Voiko Reilusta kaupasta tulla valtavirtaa?

• **Reilu muotinäytös**

- nukketeatteria
- työpajoja
- kuvataidenäyttelyitä
- tanssia
- jalkapalloa
- tietoiskuja

Järjestäjät
 Lohjan Maailmakauppayhdistys
 Aikuiskoulutuskeskus Innofocus

Varaa paikka näytteilleasettajaksi
 sähköpostilla lohja@maailmankaupat.fi,
 lisätietoja markkinakoordinaattori
 Jarmo Pasanen, 040 761 6458.

→ www.lohjanmaailmankauppa.fi

